

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ДРЖАВНА РЕВИЗОРСКА ИНСТИТУЦИЈА

ИЗВЕШТАЈ

**О РЕВИЗИЈИ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И ПРАВИЛНОСТИ
ПОСЛОВАЊА НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ ЗА 2015. ГОДИНУ У ДЕЛУ КОЈИ СЕ
ОДНОСИ НА КОРИШЋЕЊЕ ЈАВНИХ СРЕДСТАВА И НА ПОСЛОВАЊЕ СА
ДРЖАВНИМ БУЏЕТОМ**

Број: 400-1185/2016-07/9
Београд, 23. децембар 2016. године

САДРЖАЈ:

ИЗВЕШТАЈ ДРЖАВНЕ РЕВИЗОРСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ	3
1. Извештај о ревизији финансијских извештаја Народне банке Србије	3
2. Извештај о ревизији правилности пословања Народне банке Србије	4
ПРИЛОГ I РЕЗИМЕ НАЛАЗА, ПРЕПОРУКА И МЕРЕ ПРЕДУЗЕТЕ У ПОСТУПКУ РЕВИЗИЈЕ	5
ПРИЛОГ II НАПОМЕНЕ УЗ ИЗВЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И ПРАВИЛНОСТИ ПОСЛОВАЊА НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ ЗА 2015. ГОДИНУ	9
ПРИЛОГ III ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ	58

ИЗВЕШТАЈ
ДРЖАВНЕ РЕВИЗОРСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

Београд
Краља Петра 12

1. Извештај о ревизији финансијских извештаја

Извршили смо ревизију финансијских извештаја Народне банке Србије за 2015. годину у складу са Уставом Републике Србије¹, Законом о Државној ревизорској институцији², Програмом ревизије Државне ревизорске институције за 2016. годину, Закључком о спровођењу ревизије број 400-1185/2016-07 од 1. фебруара 2016. године, Међународним стандардима ревизије (ISA) и Међународним стандардима врховних ревизорских институција (ISSAI). Финансијски извештаји се састоје од: 1) Биланса стања на дан 31. децембра 2015. године; 2) Биланса успеха; 3) Извештаја о осталом резултату; 4) Извештаја о променама на капиталу; 5) Извештаја о токовима готовине; 6) Напомена уз финансијске извештаје; 7) Статистичког извештаја.

Одговорност руководства за финансијске извештаје

Руководство Народне банке Србије је одговорно за састављање и објективну презентацију финансијских извештаја у складу са законом којим се уређују рачуноводство и ревизија и Међународним рачуноводственим стандардима, односно Међународним стандардима финансијског извештавања. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примену и одржавање интерних контрола које су релевантне за састављање и објективну презентацију финансијских извештаја који не садрже погрешне информације од материјалног значаја, настале услед криминалне радње или грешке.

Одговорност ревизора

Наша одговорност је да, на основу извршене ревизије, изразимо мишљење о наведеним финансијским извештајима. Ревизију смо спровели у складу са Законом о Државној ревизорској институцији, Пословником Државне ревизорске институције³ и Међународним стандардима врховних ревизорских институција. Ови стандарди налажу да се придржавамо етичких принципа и да планирамо и спроводимо ревизију са циљем да се стекне разумно уверавање о томе да финансијски извештаји не садрже материјално значајна погрешна исказивања.

Ревизија укључује спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и обелодањивањима датим у финансијским извештајима. Избор поступака је заснован на ревизоровом просуђивању, укључујући процену ризика од материјално значајних погрешних исказивања у финансијским извештајима, насталим услед преваре/криминалне радње или грешке. Приликом процене ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за припрему и презентацију финансијских извештаја, у циљу осмишљавања ревизијских поступака који су одговарајући у датим околностима, али не у циљу изражавања мишљења о ефективности интерне контроле. Ревизија такође укључује оцену адекватности примењених рачуноводствених политика

¹ „Службени гласник РС“, број 98/06

² „Службени гласник РС“, бр. 101/05, 54/07 и 36/10

³ „Службени гласник РС“, број 9/09

и процена које је користило руководство, као и оцену опште презентације финансијских извештаја.

Сматрамо да су ревизијски докази које смо прикупили довољни и одговарајући да пруже основ за наше мишљење.

Мишљење о финансијским извештајима

По нашем мишљењу, Финансијски извештаји, по свим материјално значајним питањима, дају истинит и објективан приказ финансијског положаја Народне банке Србије на дан 31. децембар 2015. године, као и резултате њеног пословања, промене на капиталу и токове готовине за пословну годину завршену на тај дан и припремљени су у складу са рачуноводственим прописима Републике Србије.

2. Извештај о ревизији правилности пословања

Извршили смо ревизију правилности пословања Народне банке Србије за 2015. годину која обухвата ревизију активности, финансијских трансакција и информација, које су укључене у Финансијски извештај за 2015. годину.

Одговорност руководства

Поред одговорности за припрему и презентовање финансијских извештаја, као што је наведено изнад, руководство је такође дужно да обезбеди да активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извештајима буду у складу са прописима који их уређују.

Одговорност ревизора

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извештајима, као што је наведено изнад, наша одговорност је и да изразимо мишљења о томе да ли су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извештајима, по свим материјално значајним питањима, у складу са прописима који их уређују. Ова одговорност подразумева спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа да би се утврдило да ли су приходи и расходи Народне банке Србије извршени у складу са намером законодавца. Ови поступци укључују и процену ризика од материјално значајне неусклађености са прописима.

Сматрамо да су ревизијски докази које смо прикупили довољни и одговарајући и да обезбеђују основ за наше мишљење.

Мишљење о правилности пословања

По нашем мишљењу, активности, финансијске трансакције и информације приказане у финансијским извештајима, по свим материјално значајним питањима, су у складу са прописима који их уређују.

Радослав Сретеновић

**Генерални државни ревизор
Државна ревизорска институција
Макензијева 41
11000 Београд, Србија
Београд, 23. децембар 2016. године**

**РЕЗИМЕ НАЛАЗА, ПРЕПОРУКА И МЕРЕ ПРЕДУЗЕТЕ
У ПОСТУПКУ РЕВИЗИЈЕ**

САДРЖАЈ:

- 1. Резиме датих препорука у ревизији финансијских извештаја.....7**
- 2. Резиме датих препорука у ревизији правилности пословања.....7**
- 3. Мере предузете у поступку ревизије.....7**
- 4. Захтев за достављање одазивног извештаја.....8**

1. Резиме датих препорука у ревизији финансијских извештаја

ПРИОРИТЕТ 1⁴ (висок)

- 1) Препоручује се Народној банци Србије да предузме активности у циљу спровођења пописа залиха готових производа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем залиха, лоцираних код комисионара Министарства унутрашњих послова Републике Србије. (Напомена 9.1.11. – Препорука 2).

ПРИОРИТЕТ 2⁵ (средњи)

У поступку ревизије нису дате препоруке другог приоритета.

ПРИОРИТЕТ 3⁶ (низак)

У поступку ревизије нису дате препоруке трећег приоритета.

2. Резиме датих препорука у ревизији правилности пословања

ПРИОРИТЕТ 1 (висок)

- 1) Препоручује се Народној банци Србије да у складу са одредбама уговора о кредитима/зајмовима од корисника кредита захтева уговорене инструменте обезбеђења. (Напомена 9.1.6. – Препорука 1).

ПРИОРИТЕТ 2 (средњи)

У поступку ревизије нису дате препоруке другог приоритета.

ПРИОРИТЕТ 3 (низак)

У поступку ревизије нису дате препоруке трећег приоритета.

3. Мере предузете у поступку ревизије

Народна банка Србије је 1. августа 2016. године донела Одлуку о образовању Комисије за поступање по уговорима о зајму/кредиту које је Народна банка Србије закључила са корисницима тих зајмова/кредита, а који не извршавају уредно уговорне обавезе. Одлуком је дефинисано да је комисија дужна да:

- 1) прикупи и анализира расположиву документацију која се односи на уговоре о зајму/кредиту које су корисници тих зајмова/кредита закључили са Народном банком Србије ради решавања својих стамбених потреба,

⁴ **ПРИОРИТЕТ 1** - грешке, неправилности и погрешна исказивања која указују да постоји непосредни ризик од вршења нетачних или неправилних плаћања или постоји ризик да јавна средства нису заштићена. Проблеми попут ових захтевају да руководство одмах реагује.

⁵ **ПРИОРИТЕТ 2** - грешке, неправилности и погрешна исказивања које утичу на финансијске извештаје када не постоји непосредни ризик од губитка итд, али у сваком случају захтевају већу пажњу руководства. Овим проблемима се треба позабавити пре припремања наредног сета финансијских извештаја.

⁶ **ПРИОРИТЕТ 3** - грешке, неправилности и погрешна исказивања која захтевају отклањање и након рока за припремање наредног сета финансијских извештаја.

- 2) утврди чињенично стање у вези с тим уговорима,
- 3) предложи правне радње за поступање по наведеним уговорима у циљу наплате спорних потраживања.

Тачком 7. Одлуке регулисано је да је комисија дужна да након сваке седнице сачини Извештај о раду са предлогом мера који ће посебно садржати образложене предлоге за даље поступање, укључујући утужење, приоритете у редоследу утужења, предлоге за отпис дуга или камате, као и друге правне радње везане за начин наплате спорних потраживања од корисника тих зајмова/кредита. Први Извештај Комисија је дужна да достави гувернеру најкасније до 1. октобра 2016. године.

Државној ревизорској институцији је достављен преглед дужника (88 лица), са стањем на дан 30. јун 2016. године који дугују преко три рате у укупном износу од 9.727 хиљада динара - главни дуг 6.671 хиљада динара, затезна камата 3.056 хиљада динара. За наведене дужнике је утврђено да је Народна банка Србије започела предузимање мера наплате наведених доспелих ненаплаћених потраживања, тако што је послала опомене дужницима са остављеним роком за наплату потраживања, а за сва кашњења у плаћањима је извршила обрачун затезне камате.

4. Захтев за достављање одазивног извештаја

Субјект ревизије Народна банка Србије, Београд је, на основу члана 40. став 1. Закона о Државној ревизорској институцији, дужан да поднесе Државној ревизорској институцији писани извештај о приказивању мера исправљања (одазивни извештај) у року од 90 дана, почев од наредног дана од дана уручења овог извештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ ИЗВЕШТАЈ

**О РЕВИЗИЈИ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И ПРАВИЛНОСТИ
ПОСЛОВАЊА НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ ЗА 2015. ГОДИНУ У ДЕЛУ КОЈИ СЕ
ОДНОСИ НА КОРИШЋЕЊЕ ЈАВНИХ СРЕДСТАВА И НА ПОСЛОВАЊЕ СА
ДРЖАВНИМ БУЏЕТОМ**

САДРЖАЈ

1.	Основни подаци о субјекту ревизије	11
2.	Критеријуми за ревизију правилности пословања	13
3.	Спровођење монетарне политике	13
4.	Управљање девизним резервама Народне банке Србије	16
5.	Контролна функција	22
6.	Послови Народне банке Србије за Републику Србију	24
7.	Рачуноводствени систем	24
8.	Интерна ревизија	27
9.	Позиције биланса стања	28
	9.1. Имовина.....	28
	9.2. Обавезе	38
10.	Позиције биланса успеха.....	46
	10.1. Приходи и расходи од камата	46
	10.2. Приходи и расходи од накнада и провизија	48
	10.3. Остале позиције биланса успеха	49
11.	Финансијски резултат.....	54
12.	Јавне набавке	54
13.	Потенцијалне обавезе/судски спорови	56
14.	Накнадни догађаји настали између датума финансијских извештаја и датума извештаја ревизора	56
15.	Препоруке из претходне године	57

1. Основни подаци о субјекту ревизије

Народна банка Србије је своје функције обављала под називом Народна банка Југославије, као централна монетарна институција Федеративне Народне Републике Југославије (ФНРЈ) и Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (СФРЈ), од 1946. године све до њеног распада 1991. године. Народна банка Србије је наставила своје пословање у Београду као централна банка СФРЈ представљајући две републике претходне Југославије - Србију и Црну Гору, које су у априлу 1992. године формирале Савезну Републику Југославију. Законом о Народној банци Југославије из јуна 1993. године банка је дефинисана као једина и независна емисиона банка монетарног система. На основу Закона о спровођењу Уставне повеље Државне заједнице Србије и Црне Горе из фебруара 2003. године банка је наставила да врши своју функцију као централна банка Републике Србије, што је уређено и Законом о Народној банци Србије из јула 2003. године.

Почетак рада Народне банке Србије се везује за Привилеговану банку Краљевине Србије основану 1884. године, док назив народна банка датира из 1920. године када је основана Народна банка Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, која је 1929. године променила назив у Народну банку Краљевине Југославије.

Народна банка Србије је централна банка Републике Србије и њена улога је одређена Уставом Републике Србије, Законом о Народној банци Србије⁷ и другим законом. Народна банка Србије је самостална и независна у обављању прописаних функција и подлеже надзору Народне скупштине, којој и одговара. За обавезе Народне банке Србије јемчи Република Србија, као власник целокупног капитала банке.

Основни циљ Народне банке Србије јесте постизање и одржавање стабилности цена и очување стабилности финансијског система, као и да не доводећи у питање остваривање свог основног циља, подржава спровођење економске политике Владе Републике Србије послујући у складу с начелима тржишне привреде.

Народна банка Србије утврђује и спроводи монетарну и девизну политику и управља девизним резервама, утврђује и спроводи активности и мере ради очувања и јачања стабилности финансијског система, издаје новчанице и ковани новац, управља токовима готовине, унапређује несметано функционисање платног система, а обавља и друге послове за Републику Србију не угрожавајући при том своју самосталност и независност.

Органи Народне банке Србије су: 1) Извршни одбор Народне банке Србије; 2) гувернер Народне банке Србије; 3) Савет гувернера Народне банке Србије. Извршни одбор, гувернер и директор Управе за надзор одговорни су за остваривање циљева Народне банке Србије у оквиру законом утврђених надлежности.

Извршни одбор чине гувернер, директор Управе за надзор и вицегувернери Народне банке Србије. Извршни одбор утврђује монетарну и девизну политику, као и активности ради очувања и јачања стабилности финансијског система, а посебно утврђује монетарну политику, политику одобравања краткорочних кредита и политику курса динара и друге инструменте и мере монетарне и девизне политике. Извршни одбор на предлог Управе за надзор доноси прописе у области контролне и надзорне функције над финансијским институцијама и одлучује о давању и одузимању финансијским институцијама дозвола за рад, односно обављање делатности.

⁷ „Службени гласник РС“, бр. 72/03, 55/04, 85/05, 44/10, 76/12, 106/12, 14/15 и 40/15 – одлука УС

Гувернер руководи пословањем Народне банке Србије и организује њен рад, спроводи одлуке Извршног одбора и Савета гувернера и доноси прописе, опште и појединачне акте из надлежности Народне банке Србије који законом нису стављени у надлежност Извршног одбора или Савета гувернера. Гувернера бира Народна скупштина Републике Србије, на шест година, са правом поновног избора.

Савет гувернера Народне банке Србије бира Народна скупштина, а чланови истог нису запослени у Народној банци Србије. Савет гувернера доноси Статут, финансијски план, усваја годишње финансијске извештаје, врши надзор над системом финансијског извештавања, управљањем ризицима, унутрашњим контролама, интерном ревизијом и над обављањем усклађености пословања у Народној банци Србије и др.

Народној скупштини ради информисања Народна банка Србије доставља програм монетарне политике за наредну годину. У вези са спровођењем монетарне политике, Народна банка Србије подноси Народној скупштини полугодишњи и годишњи извештај о монетарној политици уз образложење свих фактора који су утицали на спровођење те политике. Народној скупштини Народна банка Србије подноси годишњи извештај о свом пословању и резултатима рада, који садржи податке о остварењу циљева у обављању функција Народне банке Србије.

Гувернер Народне банке Србије може бити позван на седницу Владе, док Влада, односно надлежна министарства достављају Народној банци Србије, ради давања мишљења, нацрте закона и других прописа који су у вези с циљевима, функцијама, правима и обавезама Народне банке Србије (нацрт меморандума о буџету, економској и фискалној политици и нацрт закона којим се уређује буџет).

Министарство надлежно за послове финансија, и то најмање једном годишње, доставља Народној банци Србије писмено обавештење о планираним новим задужењима Републике у иностранству, као и о очекиваним коришћењима иностраних кредита и отплатама по тим кредитима, ради сагледавања утицаја ових задужења на утврђивање и спровођење монетарне политике.

Имовина коју Народна банка Србије користи за своје пословање је у својини Републике Србије, а састоји се од динарских и девизних краткорочних и дугорочних пласмана, девизних средстава, хартија од вредности, остале активе и имовинских права у поседу Народне банке Србије, покретних и непокретних ствари и новчаних средстава на жиро-рачуну Народне банке Србије. Република Србија је власник целокупног капитала Народне банке Србије, који чине основни капитал и посебне резерве.

До достизања износа минималног основног капитала Народне банке Србије од 10.000.000 хиљада динара, целокупна добит распоређује се у основни капитал, а после тога у посебне резерве до достизања износа ових резерви од 20.000.000 хиљада динара. После достизања прописаних износа минималног основног капитала и износа посебних резерви, добит проистекла из курсних разлика и ревалоризационих резерви се распоређује у основни капитал и посебне резерве (33,3% и 66,7%). После достизања прописаних износа минималног основног капитала и износа посебних резерви, добит која није проистекла из курсних разлика и ревалоризационих резерви се распоређује у основни капитал (10%), посебне резерве (20%) и у буџет (70%).

Остварени губитак Народне банке Србије покрива се из посебних резерви и основног капитала изнад нивоа минималног основног капитала, а ако наведена средства нису довољна - из буџета Републике Србије или из хартија од вредности које у ту сврху, под тржишним условима, издаје Република и преноси Народној банци Србије.

2. Критеријуми за ревизију правилности пословања

Ревизија правилности пословања према Закону о Државној ревизорској институцији је испитивање финансијских трансакција и одлука у вези са приходима и расходима, ради утврђивања да ли су односне трансакције извршене у складу са законом, другим прописима, датим овлашћењима и за планиране сврхе. Прописи који су коришћени, у ревизији правилности пословања, као извори критеријума су:

- Закон о Народној банци Србије;
- Закон о раду;
- Закон о јавним набавкама;
- Закон о порезу на добит правних лица;
- Закон о рачуноводству;
- Закон о ревизији;
- Одлука о јединственој тарифи Народне банке Србије по којој Народна банка Србије наплаћује накнаду за извршене услуге;
- Одлука о обавезној резерви банака код Народне банке Србије;
- Одлука о каматним стопама које Народна банка Србије примењује у поступку спровођења монетарне политике;
- Одлука о условима и начину депоновања вишкова ликвидних средстава банака код Народне банке Србије;
- Одлука о условима и начину одобравања кредита за одржавање дневне ликвидности банака на основу залог хартија од вредности.

3. Спровођење монетарне политике

Програм монетарне политике

Основни циљ монетарне политике Народне банке Србије у 2015. години био је постизање и одржавање средњорочне стабилности цена, као допринос очувању стабилности финансијског система и остваривању одрживог економског раста. Према Програму монетарне политике Народне банке Србије у 2015. години, монетарна политика се заснивала на Меморандуму Народне банке Србије о монетарној стратегији и Меморандуму Народне банке Србије о циљаним стопама инфлације до 2016. године.

Циљ монетарне политике Народне банке Србије изражен је нумерички – као годишња процентуална промена индекса потрошачких цена и износи $4\% \pm 1,5$ п.п. С обзиром на то да је постављени циљ заснован на оцени да се у 2015. години неће остварити номинална, реална и структурна конвергенција према Европској унији постављени циљ је изнад нивоа ценовне стабилности и циљане инфлације у развијеним земљама која износи 2% или 2,5%.

Да би се циљ утврђен за инфлацију остварио на средњи рок, програмом монетарне политике је предвиђен основни инструмент те политике - каматна стопа која се примењује у спровођењу главних операција на отвореном тржишту (референтна каматна стопа). Програм дозвољава промену висине референтне каматне стопе, али поставља услов да се то врши на доследан и предвидив начин, у складу са економским кретањима, пројекцијом инфлације и њеним утицајем на финансијску стабилност.

Народна банка Србије спроводи режим руковођено пливајућег девизног курса, а интервенције на девизном тржишту се спроводе ради смањења прекомерних

краткорочних осцилација девизног курса, очувања стабилности финансијског система и одржавања адекватног нивоа девизних резерви.

Програмом монетарне политике Народне банке Србије у 2015. години, предвиђено је да монетарна политика задржава досадашњи степен флексибилности и спремности на брзо реаговање на промене међународних и домаћих околности и да буде доследна у спровођењу фискалне консолидације и структурних реформи. Да би се спречило веће одступање инфлације од циља, поред инструмената монетарне политике Народна банка Србије користи и макропруденцијалне инструменте.

У 2015. години се наставља развој домаћег финансијског тржишта и спровођење стратегије динаризиције, ради повећања ефикасности трансмисионог механизма монетарне политике, доприноса финансијској стабилности и смањења осетљивости на промене курса динара. У режиму циљања инфлације, ради координације монетарне и фискалне политике, Влада је обавезна да спроводи одрживу и предвидиву фискалну политику у складу са циљаном инфлацијом. Уколико одступање инфлације од утврђеног циља траје дуже од шест узастопних месеци Народна банка Србије обавештава Владу о разлозима тог одступања, мерама и времену потребном за враћање инфлације на утврђени циљ.

Инструменти монетарне политике

Инструменти монетарне политике које је у периоду 2013. – 2015. године користила Народна банка Србије су износили:

Табела 1:

Инструменти монетарне политике НБС за период 2013. – 2015. године

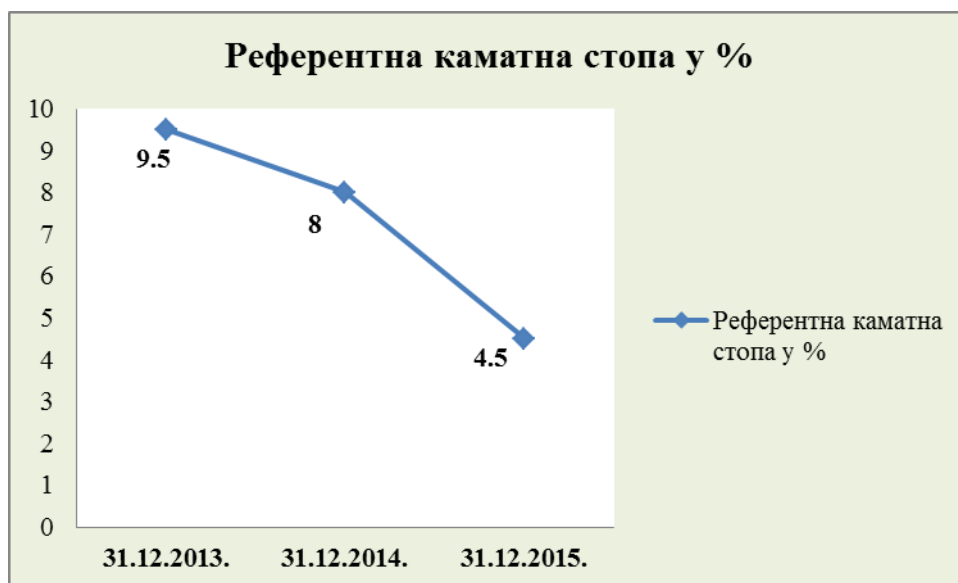
	2013. г.	2014. г.	2015. г.
Референтна каматна стопа	9,5%	8,0%	4,5%
Аукцијске репо продаје ХоВ ⁸ – укупна продаја	4.247,2 млрд дин.	3.585,8 млрд дин.	1.504,7 млрд дин.
Просечно дневно стање депонованих средстава банака	34,7 млрд дин.	15,2 млрд дин.	45,9 млрд дин.
Кредитне олакшице – дневни кредит	40,2 млрд дин.	74,7 млрд дин.	38,0 млрд дин.
Кредитне олакшице – преконоћни кредит	0,3 млрд дин.	27,6 млрд дин.	166,4 млрд дин.
Обавезна резерва банака у динарима – повећање/смањење	4,7 млрд дин.	13,1 млрд дин.	(12,8 млрд дин.)
Обавезна резерва банака у девизама – смањење	(18,2 млн EUR)	(364,8) млн EUR	(374,9) млн EUR
Куповина девиза на МДТ ⁹	615,0 млн EUR	260,0 млн EUR	970,0 млн EUR
Продаја девиза на МДТ	435,0 млн EUR	1.880,0 млн EUR	450,0 млн EUR
Своп аукције девиза – своп продаја девиза од стране НБС	124,0 млн EUR	180,0 млн EUR	550,5 млн EUR
Своп аукције девиза – своп куповина девиза од стране НБС	124,0 млн EUR	180,0 млн EUR	550,5 млн EUR

Основни инструмент монетарне политике Народне банке Србије је **референтна каматна стопа**, тј. каматна стопа која се примењује у спровођењу главних операција на отвореном тржишту. Поред референтне каматне стопе у спровођењу монетарне политике Народна банка Србије користи и друге инструменте монетарног регулисања, пре свега обавезну резерву и операције на девизном тржишту.

⁸ хартије од вредности

⁹ међубанкарско девизно тржиште

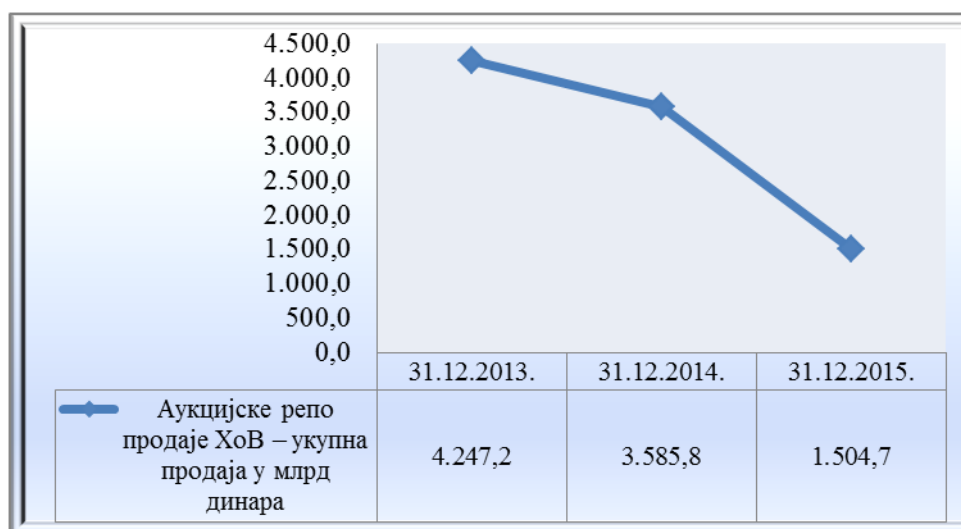
Референтна каматна стопа

Референтна каматна стопа која је крајем претходне године износила 8% у прва два месеца 2015. године задржана је на непромењеном нивоу због ризика из међународног окружења. У периоду март-јун смањена је на 6%, да би поново била смањена на 4,5% у периоду август - октобар. Извршни одбор у новембру и децембру није мењао висину референтне каматне стопе (4,5%).

За потребе *репо продаје* у 2015. години емитована је једна серија благајничких записа у укупној номиналној вредности од 500 млрд динара. Организоване су 45 аукцијске репо продаје хартија од вредности, једном недељно, при чему је укупна продаја хартија од вредности износила 1.504,7 млрд динара, што је знатно нижи обим продаје него у 2014. години (3.585,8 млрд динара).

Аукцијске репо продаје ХОВ

Просечно дневно стање *депонованих средстава банака* код Народне банке Србије у 2015. години кретало се од минималних 10,2 млрд динара - у фебруару до максималних 71,0 млрд динара у августу. Просечно дневно стање ових средстава у 2015. години је

износило 45,9 млрд динара што је више него 2014. године (15,2 млрд динара). Банке су користиле кредитне олакшице као дневни кредит у износу од 38,0 млрд динара, а као преконоћни кредит 166,4 млрд динара.

Обрачуната *обавезна резерва банака* која се издваја у динарима у 2015. години је смањена за 12,8 млрд динара на 145,3 млрд динара, док је обрачуната *обавезна резерва банака* која се издваја у девизама смањена за 374,9 млн EUR и крајем године износила је 1,6 млрд евра.

Спроводићи режим руковођено пливајућег девизног курса, Народна банка Србије је на *међубанкарском девизном тржишту интервенисала* нето куповином 520,0 млн EUR, при чему је продала 450,0 млн EUR и купила 970,0 млн EUR. У 2015. години динар је номинално депрецирао према EUR за 0,5% .

У 2015. години Народна банка Србије је организовала 102 тромесечне и 98 двонедељних своп аукција. На тромесечним аукцијама је *своп продала* и *своп купила* по 75,0 млн EUR, док је на двонедељним аукцијама своп продала и своп купила по 437,5 млн EUR. Народна банка Србије је 6. јула 2015. године организовала ванредне своп аукције девиза, рочности 28 дана, на којима је своп продала и своп купила по 38,0 млн EUR.

Годишњи извештај о монетарној политици

Годишњи извештај о монетарној политици у 2015. години размотрен је и усвојен на седници Извршног одбора Народне банке Србије одржаној 9. јуна 2016. године. Извештај у складу са Статутом Народне банке Србије садржи податке и анализе о стратегији монетарне политике, макроекономским кретањима, о утврђеној и спроведеној монетарној политици као и планираној монетарној политици. Исти се, уз образложење свих фактора који су утицали на спровођење монетарне политике Народне банке Србије подноси Народној скупштини најкасније 30. јуна наредне године.

Годишњи извештај о стабилности финансијског система

Годишњи извештај о стабилности финансијског система у 2015. години размотрен је и усвојен на седници Извршног одбора Народне банке Србије одржаној 9. јуна 2016. године. Извештај садржи податке и анализе о међународном и домаћем окружењу, финансијском сектору, финансијским тржиштима и финансијској стабилности. У вези финансијске стабилности, Народна банка Србије је приказала регулаторни оквир као подршку финансијској стабилности, макропруденцијалне стрес-тестове и показатеље финансијског здравља.

4. Управљање девизним резервама Народне банке Србије

Правни оквир за управљање девизним резервама

Управљање девизним резервама је једна од основних функција Народне банке Србије у складу са одредбама члана 4. Закона о Народној банци Србије. Истим законом прописана је обавеза Народне банке Србије да девизним резервама управља у складу с начелима ликвидности и сигурности.

Народна банка Србије одлучује о формирању и коришћењу девизних резерви, као и о управљању и располагању тим резервама, у складу с монетарном и девизном политиком и смерницама за управљање девизним резервама, на начин којим се доприноси несметаном испуњењу обавеза Републике Србије према иностранству.

Савет гувернера Народне банке Србије доноси стратегију управљања девизним резервама, на предлог Извршног одбора Народне банке Србије.

Девизне резерве Народне банке Србије, чине:

- 1) потраживања Народне банке Србије у девизама на рачунима у иностранству;
- 2) хартије од вредности на рачунима Народне банке Србије у иностранству;
- 3) специјална права вучења и резервна позиција код Међународног монетарног фонда;
- 4) злато и други племенити метали;
- 5) ефективни страни новац.

Извршни одбор Народне банке Србије, кога чине гувернер, директор Управе за надзор и вицегувернери Народне банке Србије, утврђује монетарну и девизну политику, као и активности ради очувања и јачања стабилности финансијског система, а поред осталог утврђује политику управљања девизним резервама, као и смернице за управљање тим резервама (стратешке и тактичке смернице).

Смернице за управљање девизним резервама Народне банке Србије

1) Стратешке смернице за управљање девизним резервама Народне банке Србије

Извршни одбор Народне банке Србије је у току 2015. године донео Одлуку о утврђивању Стратешких смерница за управљање девизним резервама Народне банке Србије у складу са одредбама члана 14. Закона о Народној банци Србије. Стратешке смернице представљају строго поверљив документ највишег нивоа тајности означене као „Државна тајна“.

Стратешке смернице се доносе на основу Стратегије управљања девизним резервама и треба да омогуће равномерну и опрезну диверзификацију тржишног, ликвидносног и кредитног ризика.

Овим смерницама су дефинисани циљеви инвестирања, стратешки бенчмарк који представља комбинацију индекса са којима ће се поредити остварени приноси портфолија Народне банке Србије, валутна структура, диверзификација ризика по различитим основима као и дурација портфолија којом се опредељује прихватљиви ниво изложености тржишном ризику.

Стратешким смерницама је дефинисан глобални оквир за инвестирање, изложеност кредитном ризику и мере заштите од кредитног ризика полазећи од општеприхваћених метода и модела. Дефинисан је минимални кредитни рејтинг за хартије од вредности у портфолију и за банке код којих се пласирају депозити, као и за банке код којих се држе хартије од вредности (custody). Предвиђено је такође да се структура корпе валута прилагођава структури спољног дуга једном годишње, а по потреби и чешће.

2) Тактичке смернице за управљање девизним резервама за 2015. годину

На предлог Инвестиционог комитета, Извршни одбор Народне банке Србије усвојио је Тактичке смернице за период новембар 2014. године – април 2015. године, април – октобар 2015. године и октобар 2015. – април 2016. године.

На бази краткорочних очекивања дефинишу се Тактичке смернице, којима се одређује инвестициона тактика, валутна структура и рочност портфолија Народне банке Србије у складу са усвојеним Стратешким смерницама.

Извештавање о девизним резервама Народне банке Србије

1) Оперативно дневно извештавање

Сектор за девизне послове, Одељење за управљање ризицима и контролу ризика, свакодневно даје извештај о приносу портфолија Народне банке Србије, о структури у погледу рочности, валута, врсте активе, као и осталих параметара о усклађености инвестирања са прописаним лимитима.

2) Месечни извештаји

Месечним извештајима у вези са управљањем девизним резервама се прати да ли је улагање девизних резерви било у складу са ограничењима прописаним Стратешким и Тактичким смерницама. Те извештаје чине:

- (1) Извештај о изложености ризику портфолија Народне банке Србије
- (2) Извештај о управљању девизним резервама Народне банке Србије

3) Извештај о изложености ризику портфолија Народне банке Србије

Месечни извештаји о изложености ризику портфолија Народне банке Србије поред осталог посебно садрже податке о контроли ризика портфолија Народне банке Србије, тржишном ризику портфолија Народне банке Србије и кредитном ризику портфолија Народне банке Србије.

У поступку ревизије утврђено је да су лимити утврђени стратешким и тактичким смерницама поштовани, како у погледу валутне структуре, врсте активе (врсте инструмената) и рочности, тако и у погледу приноса и реализованих перформанси (подаци о реализованим приносима по сваком појединачном портфолију у односу на принос бенчмарка).

Утврђено је такође да се контрола ризика портфолија Народне банке Србије врши континуирано, а да је управљање тржишним ризиком портфолија Народне банке Србије, који обухвата валутни ризик, ризик промене каматних стопа и мерење тржишног ризика, вршено у целој години у складу са стратешким и тактичким смерницама.

Народна банка Србије инвестира у средства која имају мали кредитни ризик: државне обвезнице (или обвезнице за које гарантује држава) највишег кредитног рејтинга и краткорочне депозите код банака са високим кредитним рејтингом. Обзиром на то да Народна банка Србије инвестира у обвезнице које имају висок кредитни рејтинг ААА до АА-, вероватноћа неизвршења обавезе издаваоца (D-default rating) је приближна нули.

Највиши степен кредитног ризика је присутан код пласмана средстава у депозите без средстава обезбеђења (колатерала). Приликом пласмана ових средстава води се рачуна да уговорне стране буду само банке са високим кредитним рејтингом: централне банке, међународне финансијске институције и банке са композитним рејтингом (Moody's и S&P) од ААА до АА-.

Пласирање девизних резерви Народне банке Србије у депозите код иностраних банака је било у складу са критеријумима и лимитима дефинисаним Стратешким смерницама.

4) Извештаји о управљању девизним резервама Народне банке Србије

Извештај о управљању девизним резервама Народне банке Србије садржи информације о управљању девизним резервама по категоријама активе и структури исте, о

финансијским резултатима оствареним у извештајном периоду као и образложења и коментаре.

У поступку ревизије утврђено је да је управљање девизним резервама Народне банке Србије вршено у складу са принципима сигурности и ликвидности, да су инвестирања била у складу са усвојеним Смерницама за управљање девизним резервама, као и да је инвестирање, по износу и врсти активе, било условљено дешавањима на финансијском тржишту.

Стање и структура девизних резерви Народне банке Србије на дан 31. децембра 2015. године

Према евиденцији која се води у Сектору за девизне послове, стање девизних резерви Народне банке Србије на дан 31. децембра 2015. године износи EUR 10.378,0 млн.

Табела 2:

Структура девизних резерви

31/12/2015	Млн EUR	у %
Хартије о вредности	6.919,5	67
Рачуни у иностранству	2.293,8	22
Ефективни страни новац	583,4	6
Злаго	566,3	5
ММФ ¹⁰ – специјална права вучења	15,0	0
Укупно	10.378,0	100

1) Краткорочни пласмани девизних резерви

(1) Рачуни у иностранству

По стању на дан 31. децембра 2015. године део девизних резерви у износу од EUR 2.308,8 млн, пласиран је на рачунима у иностранству (у виду преконоћних и орочених депозита, текућих и „call“ рачуна) у највећем делу код централних банака и међународних финансијских институција и код првокласних иностраних комерцијалних банака композитног кредитног рејтинга минимално АА-. Ово стање обухвата и рачун Народне банке Србије код Међународног монетарног фонда у специјалним правима вучења.

(2) Краткорочне хартије од вредности

У краткорочне ХоВ средства су пласирана у класе активе: државне дисконтне ХоВ, рока доспећа до једне године (*T-bills*), државне купонске ХоВ рока доспећа до једне године - државне ХоВ, затим у ХоВ јавног сектора са гаранцијом државе (*Supranational, Agencies, Sovereign*) и ХоВ са квалитетним колатералом (*Pfandbriefe*).

На дан 31. децембра 2015. године укупна тржишна вредност краткорочних хартија од вредности износила је EUR 2.482,5 млн, при чему у овом портфолију највеће учешће имају краткорочне ХоВ деноминоване у еврима.

2) Дугорочни пласмани девизних резерви

Дугорочне пласмане девизних резерви чине ХоВ рока доспећа преко једне године, чију структуру на дан 31. децембра 2015. године чине: државне ХоВ рока доспећа од 1 до 10 година, ХоВ јавног сектора са гаранцијом државе (*Supranational, Agencies, Sovereign*) и ХоВ са првокласним колатералом (*Pfandbriefe*).

¹⁰ Међународни монетарни фонд

Укупна тржишна вредност инвестираних средстава у обвезнице рока доспећа преко једне године, на дан 31. децембра 2015. године износи EUR 4.437,0 млн.

3) Ефективни страни новац

На дан 31. децембра 2015. године вредност укупног ефективног страног новца износила је EUR 583,4 млн.

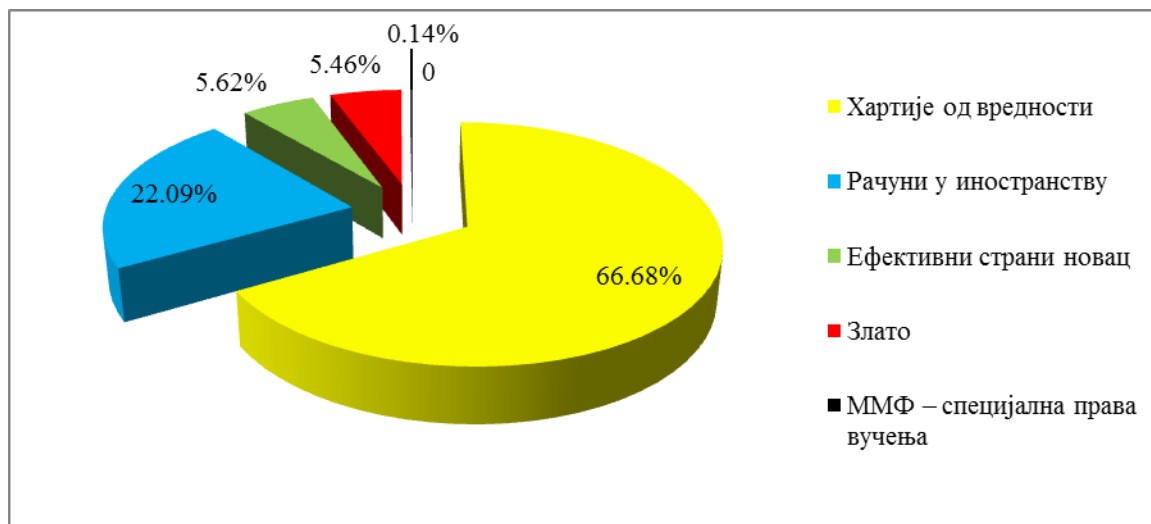
4) Злато

Народна банка Србије је на дан 31. децембра 2015. године располагала са 18,13 тона злата у вредности EUR 566,3 млн, које се налази у трезору Народне банке Србије и у иностранству.

Цена злата на светском финансијском тржишту последњег радног дана децембра је износила 1.062,25 долара по финој унци, према “*The London Bullion Market Association – LBMA*”.

Графикон 3:

Структура девизних резерви на дан 31. децембра 2015. године

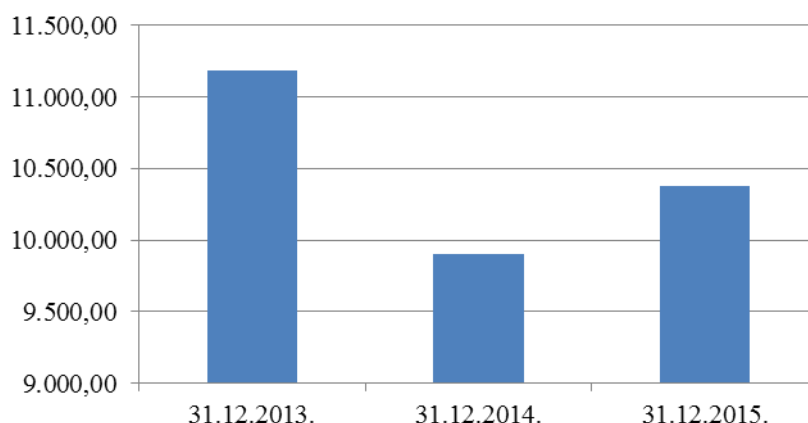

Табела 3:

Упоредни преглед стања девизних резерви Народне банке Србије 31.12.2013/2014/2015. године

	СТАЊЕ			ПРОМЕНА
	31.12.2013.	31.12.2014.	31.12.2015.	
	1	2	3	(3-2)
Стање девизних резерви	11.188,80	9.907,30	10.378,00	470,80
1. Иностране хартије од вредности	7.699,00	6.602,90	6.919,50	316,60
3. Рачуни у иностранству	2.583,80	2.430,70	2.293,80	(136,90)
2. Ефективни страни новац	317,10	264,90	583,40	318,50
1. Злато	455,10	556,10	566,30	10,20
4. ММФ – специјална права вучења	133,80	52,70	15,00	(37,70)

Приказ стања девизних резерви за период 31.12.2013. – 31.12.2015. год.

Исказано стање девизних резерви Народне банке Србије на дан 31. децембра 2015. године, према публикованим подацима веће је за EUR 470,8 млн у односу на стање девизних резерви на дан 31. децембра 2014. године, односно за EUR 810,80 млн мање у односу на стање девизних резерви на дан 31. децембра 2013. године.

Остварени финансијски резултат у 2015. години

Остварени нето негативан финансијски ефекат у 2015. години по основу инвестирања у иностране хартије од вредности износи EUR 1,4 млн, а остварени приход од камата по основу девизних депозита у иностранству износи EUR 1,9 млн.

Табела 4:

Ефекат пословања са иностраним ХоВ

Опис	износ у EUR		
	2015.	2014.	2013.
Ефекат продаје ХоВ	(35.716.323,68)	(58.832.489,74)	(20.214.108,10)
Приходи по купонима ХоВ	89.644.873,94	101.981.071,40	109.305.415,70
Ревалоризација	(57.065.559,90)	(12.492.263,09)	(81.334.663,40)
Разлика између камата садржаних у продатим и купљеним ХоВ	1.731.432,06	4.725.494,58	18.704.004,50
Нето ефекат:	(1.405.577,58)	35.381.813,15	26.460.648,70

Табела 5:

Ефекат пословања – Money Market

Опис	износ у EUR		
	2015.	2014.	2013.
Камате на депозите	1.697.934,38	1.920.108,85	991.373,58
Камата CALL ACC ¹¹	14.943,52	21.849,92	13.966,17
Камата на средства по виђењу	(130.398,72)	8.192,45	9.702,86
Камате на О/Н ¹² депозите код централних банака	368.267,15	440.337,36	601.171,75
Камата на рачун код ММФ – а	29.920,33	157.404,21	169.716,11
Укупно камате:	1.980.666,66	2.547.892,79	1.785.930,47

¹¹ call account¹² overnight одн. преконоћни

5. Контролна функција

Контролу пословања банака и надзор над делатношћу осигурања и друштава за управљање добровољним пензијским фондовима, Народна банка Србије врши у оквиру обављања својих функција прописаних Законом о Народној банци Србије преко Управе за надзор над финансијским институцијама. Непосредне контроле пословања ових субјеката су вршене на основу Плана непосредних контрола банака, друштава за осигурање и друштава за управљање добровољним пензионим фондовима за 2015. годину – усвојен на 18. седници Извршног одбора Народне банке Србије одржаној 11. децембра 2014. године. О извршењу плана непосредних контрола, Управа за надзор над финансијским институцијама информисала је Извршни одбор Народне банке Србије редовним месечним извештајима, у складу са чланом 28. став 2. Статута Народне банке Србије¹³.

Контрола пословања банака

Народна банка Србије је као супервизор и регулатор одржавала стабилност банкарског сектора и укупног финансијског система. У 2015. години у Републици Србији је пословало 30 банака са 24.257 запослених на крају године. У већинском власништву страних акционара биле су 23 банке, са претежно приватним домаћим капиталом једна банка и у већинском власништву Републике Србије шест банака.

Посредна контрола Контролом и анализом извештаја и података које банке достављају Народној банци Србије, идентификовани су главни ризици у пословању банака и њихов ризични профил. Посредна контрола је припремала редовне месечне информације и годишње анализе финансијског положаја и ризичног профила банака. Праћени су и анализирани финансијско стање и тенденције у свим банкама, а због потенцијалних негативних ефеката преливања кризе са светског финансијског тржишта на домаће, настављено је детаљније сагледавање позиције ликвидности банака. Посебне мере су предузете за праћење ликвидности и пословања грчких банака, које су биле у великој мери изложене ризику услед негативних дешавања у Грчкој.

Непосредна контрола банака У току 2015. године извршене су 22 непосредне контроле, и то: две контроле бонитета и законитости пословања са аспекта управљања ризицима, једна циљана контрола (контрола класификације билансне активе и ванбилансних ставки које се класификују и контрола показатеља адекватности капитала), две контроле управљања ризиком од прања новца и финансирања тероризма и 17 контрола спровођења налога и мера.

У вези с поступцима контроле пословања банака у 2015. години, Народна банка Србије је упутила банкама *девет* писмених опомена, донела је *пет* решења којима су банкама изречени налози и мере, једно решење којим су банци изречене мере ране интервенције и четири решења о привременој мери, донела је једно решење о изрицању новчане казне банци и поднела против банака и одговорних лица у њима осам пријава за привредни преступ и седам захтева за покретање прекршајног поступка. У 2015. години закључцима је обустављено десет контролних поступака.

Посебна дијагностичка испитивања банака

Током 2015. године Народна банка Србије је спровела посебна дијагностичка испитивања 14 банака. За поменути дијагностичка испитивања која су вршена од јуна до средине новембра биле су ангазоване четири независне ревизорске куће, шест

¹³ „Службени гласник РС“, бр. 12/13, 18/15 и 72/15

екстерних проценитељских кућа и бројни запослени Народне банке Србије. Предмет анализе било је преко 90 појединачних портфолија потраживања и процењено је 4.200 стамбених непокретности и бројне пословне непокретности. Поступак посебних дијагностичких испитивања банака није идентификовао недостатак капитала ни за једну од 14 обухваћених банака.

Надзор над обављањем делатности осигурања

У Републици Србији је на крају 2015. године пословало 24 друштава за осигурање. Искључиво пословима осигурања бавило се 20 друштава, а пословима реосигурања четири друштва. Искључиво животним осигурањем бавило се пет друштава, искључиво неживотним осигурањем девет, а и животним и неживотним шест друштава. У већинском страном власништву је 18 друштава за осигурање.

Годишњим планом непосредних контрола друштава за осигурање, заступника у осигурању и других субјеката предвиђено је да се у 2015. години контроле изврше код 13 субјеката надзора – *осам* друштава за осигурање и *пет* других субјеката надзора. Непосредне контроле друштава за осигурање/реосигурање и других субјеката надзора извршене су у складу са планом, при чему су код два друштава за осигурање спроведене редовне, свеобухватне контроле, код три друштва за осигурање – контрола ризичних активности узимајући у обзир ризике идентификоване посредним надзором Народне банке Србије и код три друштва за осигурање спроведена је контрола спровођења мера надзора.

Непосредна контрола је извршена и код једне банке која има сагласност Народне банке Србије за обављање послова заступања у осигурању, три заступника у осигурању и једног друштва за обављање послова посредовања у осигурању.

По контролама извршеним у 2015. години изречене су мере надзора за шест субјеката, а за четири субјеката изречене су мере надзора по контролама у 2014. години. Поред спровођења Годишњег плана непосредних контрола за 2015. годину, активности током године подразумевале су и контролу извештаја о спровођењу мера надзора изречених у 2014. и 2015. години код 15 субјеката надзора, о чему су сачињаване службене белешке. Против три субјекта надзора поднета је пријава за привредни преступ, односно прекршајна пријава. Извршене су и четири посредне контроле субјеката надзора, једна контрола друштва за реосигурање, једна контрола друштва за посредовање у осигурању и две контроле предузетника – заступника у осигурању.

Надзор над обављањем делатности друштава за управљање добровољним пензијским фондовима

У Републици Србији су у 2015. години пословала четири друштва која су управљала имовином седам добровољних пензијских фондова. Надзор је вршен обављањем посредне и непосредне контроле као и поступака лиценцирања. У 2015. години донета су *три* решења којима су друштвима за управљање пензионим фондовима изречене мере надзора на основу непосредних контрола започетих 2013. и 2014. године. Крајем 2014. године отпочела је једна непосредна контрола, која је настављена у 2015. години и по окончању контроле, поред решења о мерама, донето је и решење о новчаној казни. Током 2015. године издато је *осам* решења о давању сагласности на избор чланова управе и *осам* решења о давању сагласности на проспект и скраћени проспект добровољних пензијских фондова.

Надзор над пословањем давалаца финансијског лизинга

Народна банка Србије у оквиру својих функција прописаних Законом о Народној банци Србије, преко Управе за надзор над финансијским институцијама, врши посредан надзор над пословањем давалаца финансијског лизинга. Надзор је вршен над законитошћу пословања 16 давалаца финансијског лизинга, колико их је пословало у Републици Србији у 2015. години. Поред посредног надзора, донето је 12 решења којима се даје сагласност на именовање чланова управног/извршног одбора код осам давалаца лизинга.

Посредна и непосредна провера пружања платних услуга без дозволе Народне банке Србије

Крајем 2015. године Народна банка Србије је на основу члана 182. став 1. Закона о платним услугама¹⁴ и тачке 4. Одлуке о ближим условима и начину вршења надзора над платним институцијама, институцијама електронског новца и јавним поштанским оператором¹⁵, код три субјекта надзора вршила проверу пружања платних услуга због сумње да ти субјекти платне услуге врше без дозволе Народне банке Србије.

6. Послови Народне банке Србије за Републику Србију

Народна банка Србије може у име и за рачун Републике Србије обављати послове фискалног агента у вези са задуживањем Републике Србије у иностранству, односно послова у вези са повлачењем средстава и отплатом обавеза према иностранству, као и послове издавања дугорочних хартија од вредности које се односе на чланство Републике Србије у Међународном монетарном фонду.

Народна банка Србије не може одобравати кредите, позајмице, прекорачења по рачуну или друге видове олакшица Републици Србији и другим правним лицима чији је оснивач Република Србија, односно у којима Република Србија има контролно учешће, нити може давати гаранције за измирење обавеза тих субјеката или на други начин обезбеђивати измирење њихових обавеза, међутим, ова забрана се не односи на дневне кредите чије рокове доспећа није могуће продужавати, као ни на кредите, позајмице, прекорачења по рачуну или друге видове кредитних олакшица који се одобравају Републици Србији за измиривање њених обавеза по основу чланства у Међународном монетарном фонду.

Народна банка Србије води систем консолидованог рачуна трезора за динарска и девизна средства, као и друге рачуне утврђене законом, и за ове послове наплаћује накнаду.

7. Рачуноводствени систем

Рачуноводствени информациони систем

Информациони систем Народне банке Србије се састоји од:

- 1) апликација развијених од стране Сектора за информационо комуникационе технологије НБС и

¹⁴ „Службени гласник РС“, број 139/14

¹⁵ „Службени гласник РС“, број 55/15

2) апликација других добављача: Oracle eBS, Електротехнички факултет у Београду ЗИНФО.

У Дирекцији за рачуноводство и финансије се користе: интерфејси оперативних евиденција према рачуноводственом систему Народне банке Србије, рачуноводствени извештајни систем, апликативни систем Завода за израду новчаница и кованог новца (ЗИНФО), платни промет у Народној банци Србије и друге пословне апликације. Апликације које нису од спољних добављача су под директном контролом апликације за управљање и контролу приступа пословним апликацијама (АИС апликација).

Дирекција за рачуноводство и финансије користи следеће модуле у рачуноводственом софтверу Oracle eBS: GL (главна књига), AP (обавезе према добављачима), AR (потраживања од купаца) и CM (платни промет).

Рачуноводствени информациони систем генерално обезбеђује систем веза између пословних апликација организационих јединица Народне банке Србије и главне књиге, финансија и платног система по принципу једног уноса података и процеса обрада тих података. Рачуноводствени информациони систем обезбеђује извештавање о свим насталим догађајима у процесима рада и повратан увид организационих јединица Народне банке Србије у статусе догађаја након обрада података у главној књизи, финансијама и платном промету и, у реалном времену, организационим јединицама обезбеђује правовремену информацију из платног промета.

Вођење рачуноводства Народне банке Србије организовано је у основној организационој јединици у чијем су делокругу рачуноводство и финансије – Дирекција за рачуноводство и финансије. Рачуноводствене послове обављају и друге организационе јединице које врше израду, пријем и контролу рачуноводствених исправа.

Пословне књиге воде се у електронском облику - коришћењем апликативног софтвера, а по потреби могу се приказати на рачунару и одштампати. Пословне књиге воде се за пословну годину која је једнака календарској. Главна књига је јединствена на нивоу Народне банке Србије и представља основ за састављање финансијских извештаја. Помоћне књиге воде Дирекција за рачуноводство и финансије као и друге организационе јединице у Народној банци Србије које врше израду, пријем и контролу рачуноводствених исправа и достављају их на књижење (апликативним софтвером или на други начин). Начин комуникације свих апликација према главној књизи је стандардизован преко посебне апликације за јединствени интерфејс – софтверско решење које омогућава пренос трансакција и налога за књижење из помоћне књиге у главну књигу.

Књижење пословних промена врши се на основу рачуноводствене исправе. Књиже се оригиналне рачуноводствене исправе, а копија може само изузетно представљати основ за књижење пословних промена. Рок за састављање, контролу, одобрење и прослеђивање на књижење рачуноводствене исправе која је сачињена у Народној банци Србије је одмах после њене израде, а најкасније три дана од дана настанка пословне промене. За рачуноводствене исправе примљене од правних и физичких лица ван Народне банке Србије тај рок је одмах по пријему, а најкасније три дана од датума пријема.

Дирекција за рачуноводство и финансије на основу примљеног детаљног описа пословне промене израђује инструкције за књижење у главној књизи, утврђује врсте трансакција за пословне промене на које се односе те инструкције и поставља моделе за књижења. Изузетно, дирекција преузима врсте трансакција из помоћне књиге за

трезорско пословање и помоћне књиге за магацинско, материјално и погонско књиговодство Завода за израду новчаница и кованог новца – Топчидер.

Састављање и достављање финансијских извештаја

Финансијски извештаји Народне банке Србије сачињавају се у складу са законима којима се уређују рачуноводство и ревизија и Међународним рачуноводственим стандардима, односно Међународним стандардима финансијског извештавања. Народна банка Србије води пословне књиге у складу са Законом о рачуноводству¹⁶, прописима донетим на основу тог закона, професионалном регулативом, Рачуноводственим политикама и Правилником о рачуноводству Народне банке Србије.

Годишње финансијске извештаје Народне банке Србије са извештајем овлашћеног ревизора Савет доставља, ради информисања, Народној скупштини до 30. јуна наредне године.

Финансијски план

Финансијски план Народне банке Србије за 2015. годину усвојио је Савет гувернера одлуком од 24. децембра 2014. године – измена од 28. априла 2015. године. Финансијским планом утврђени су планирани оперативни приходи и расходи Народне банке Србије, полазећи од извршења финансијског плана за осам месеци 2014. године и пројекције извршења тог плана до краја године, општих смерница за израду финансијског плана за 2015. годину, појединачних планова прихода и расхода организационих јединица Народне банке Србије као учесника у поступку израде финансијског плана, пројектованих трошкова зарада, накнада зарада и других примања запослених у складу са општим актима Народне банке Србије за 2015. годину, пројектоване амортизације, предлога плана набавки и др.

Систем интерних контрола

Систем интерних контрола је успостављен путем контроле исправности унетих података, увида у хронологију обављеног уноса и одговарајуће чување и коришћење података. Пре слања података из помоћних књига у главну књигу преко интерфејса, врше се одговарајуће контроле (логичке и рачунске), а уколико се постављене контроле не задовоље подаци се не шаљу. Апликативним софтвером обезбеђене су повратне информације о учитаности трансакција у интерфејс односно учитаности налога за књижење у главну књигу. Постоје контроле у апликативном софтверу уграђене при генерисању налога и контролни извештаји за анализу логичности прокњижених генерисаних налога.

Правилником о процедурама и инструкцијама уређени су начин и поступак израде процедура и инструкција које описују пословне процесе, односно одређени скуп послова као стални садржај рада једног или више извршилаца. Процедуром се описује логичка целина пословног процеса, док се инструкцијом уређују активности запосленог у току пословног процеса.

Пословни процес послови са иностраним хартијама од вредности дефинише поступак обављања послова са иностраним ХОВ, укључујући и пласмане за комитенте у Одељењу за оперативну подршку управљању девизним резервама (Back Office). Процедура садржи ток активности, почев од преузимања цена хартија од вредности из Bloomberg система, преко штампе и обраде дилерских тикета, креирања SWIFT налога,

¹⁶ „Службени гласник РС“, број 62/13

креирања налога за књижење, књижења разграничене камате и ревалоризације ХОВ, усаглашавање оперативног и књиговодственог стања и др. За сваку фазу тока активности дефинисан је непосредни извршилац одговоран за извршење активности. У финансијским извештајима Народне банке Србије за 2015. годину, финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању исказана су у износу од 841.623.792 хиљада динара што је 61,13% укупне активе (1.376.649.756 хиљада динара).

Унос динарских и девизних ручних налога се примењује у Дирекцији за рачуноводство и финансије, Одељење за рачуноводство и односи се на послове уноса, књижења, штампе и архивирања динарског и девизног ручног налога, израде и потписивања интерног налога и постављања електронског облика рачуноводствене исправе која је основ за испостављање динарског и девизног ручног налога у апликацију главне књиге. У свом пословању Народна банка Србије користи и друге интерне контроле.

Управљање ризиком

Надзор над системом финансијског извештавања, управљања ризицима и унутрашњих контрола у Народној банци Србије, као и надзор над обављањем интерне ревизије и обављањем усклађености пословања врши Савет гувернера Народне банке Србије. Управљање ризиком је континуирани процес заснован на смањењу вероватноће наступања ризика и смањењу последица тог ризика на остварење циљева Народне банке Србије.

Процена ризика усклађености пословања обухвата процену последица које би биле проузроковане наступањем ризика, а на основу процењених последица и вероватноће наступања ризика, утврђује се висина ризика.

О контроли ризика портфолија Народне банке Србије, као и о тржишном и кредитном ризику тог портфолија, чланови Извршног одбора се редовно информичу месечним извештајима у оквиру управљања девизним резервама.

Рачуноводствене политике

Припремање, презентација и обелодањивање финансијских извештаја Народне банке Србије врши се у складу са Рачуноводственим политикама Народне банке Србије, Међународним рачуноводственим стандардима (МРС) и Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ) као и природом пословања Народне банке Србије.

У Напоменама уз финансијске извештаје Народне банке Србије за 2015. годину, наведене су информације о основама за састављање финансијских извештаја и о специфичним рачуноводственим политикама коришћеним у складу са МРС 1 - Презентација финансијских извештаја. Народна банка Србије је централна банка Републике Србије, а обелодањене рачуноводствене политике су сагласне природи њеног пословања.

8. Интерна ревизија

Послови интерне ревизије организовани су у складу са одредбама Правилника о интерној ревизији Народне банке Србије. Савет гувернера је одлуком од 24. децембра 2014. године усвојио Годишњи план о обављању интерне ревизије за 2015. годину.

Према плану за 2015. годину Интерна ревизија је:

- 1) издала 16 извештаја о обављеним редовним ревизијама. У Сектору за информационе технологије обављене су ревизије које се односе на администрацију мејл сервиса, управљање безбедношћу информацијама на инфраструктури Народне банке Србије, управљање екстранет мрежом. У осталим секторима Народне банке Србије извршене су ревизије које се односе на непосредну контролу законитости пословања банака у вези са спречавањем прања новца и финансирањем тероризма, посредну контролу рада друштава за управљање добровољним пензијским фондовима и кастоди банака, уништај новчаница, кованог новца, меничних бланкета и макалутуре, канцеларијско пословање – вођење посебних евиденција и др.
- 2) извршила 22 сагледавања поступања по препорукама – follow up ревизије, којима је проверено да ли су раније дате препоруке примењене, делимично примењене или нису примењене, о чему су састављени писани извештаји/информације и седам поновна сагледавања препорука које, при претходно извршеном сагледавању нису биле примењене;
- 3) сачинила и пет извештаја у вези редовне тромесечне активности извештавања Међународног монетарног фонда и др.

9. Позиције биланса стања

9.1. Имовина

9.1.1. Готовина и текући рачуни код банака (рачуни групе 00 (осим 002), 026, 05 (осим 052, 054 и одговарајућег дела 059), 086, 197, 297 и одговарајући делови рачуна 009, 029, 089, 199 и 299)

	у 000 динара	
	31.12.2015.	31.12.2014.
Готовина и текући рачуни код банака	127.120.152	48.277.580
Жиро рачун	3.061.116	2.115.185
Готовина у благајни	46	32
Девизни рачуни	53.993.126	14.935.713
Готовина у благајни у иностранству	70.997.272	32.071.226
Остала новчана средства у иностранству	-	-
Свега:	128.051.560	49.122.156
Исправка вредности:		
девизних рачуна код страних банака	(929.781)	(843.121)
девизних рачуна код домаћих банака	(1.627)	(1.455)
Свега:	(931.408)	(844.576)

Девизни рачуни у износу од 53.993.126 хиљада динара се односе на новчана средства на редовним девизним рачунима Народне банке Србије. Стање девизних рачуна се готово у целини односи на редовне диспонибилне девизне рачуне код банака у иностранству који износе 53.991.499 хиљада динара, док се преостали износ односи на остале банке.

Готовина у благајни у иностранству у износу од 70.997.272 хиљада динара се односи на ефективни страни новац у трезорима Седишта и трезорима филијала Народне банке Србије.

9.1.2. Злато и остали племенити метали (група рачуна 07)

	у 000 динара	
	31.12.2015.	31.12.2014.
Злато и остали племенити метали	69.629.745	68.082.719
Депозит код банке у иностранству	3.823.385	3.859.312
Златне полуге	65.053.521	63.402.790
Сребро	548.115	566.301
Платина	204.724	254.316

Злато и остали племенити метали исказани у износу од 69.629.745 хиљада динара односе се на депозит у злату код банке у иностранству у износу од 3.823.385 хиљада динара, златне полуге у вредности од 65.053.521 хиљада динара и остале племените метале у износу од 752.839 хиљада динара.

У 2015. години по уговорима закљученим са РТБ Бор – Група, Рударско-топионичарски басен Бор, д.о.о., Бор набављено је 47 златних полуга укупне тежине од око 589,8 кг. Вредност набављеног злата је утврђивана на основу тржишне цене злата изражене у USD обрачунате као просек преподневне и послеподневне цене злата на Лондонској берзи (LBMA – London Bullion Market Association), и то на дан који претходи дану испоруке златних полуга и испоручене количине злата.

9.1.3. Депозити (011, део 020, део 028, 061, део 080, део 088, 11, део 190, део 191, 21, део 290, део 291 и одговарајући делови рачуна 019, 029, 069, 089, 199 и 229)

	у 000 динара	
	31.12.2015.	31.12.2014.
Депозити	225.987.945	279.975.777
Остали депозити	20.436	21.450
Орочени депозити у иностранској валути	228.947.272	282.685.175
Разграничена активна камата по диспонибилним ороченим депозитима у иностранској валути	45.894	34.025
Свега:	229.013.602	282.740.650
Исправка вредности:		
орочених депозита у иностранској валути	(3.025.657)	(2.764.873)
Свега:	3.025.657	2.764.873

Остали депозити исказани у износу од 20.436 хиљада динара односе се на камату на депозите на стамбене кредите у износу од 14 хиљада динара и остале депозите за стамбену изградњу у износу од 20.422 хиљада динара.

Орочени депозити у иностранској валути односе се на краткорочне орочене депозите код банака у иностранству и call депозите који немају прецизиран рок доспећа. Депозити су орочени у оригиналној валути USD и EUR, а код одређених депозита у CAD и другим страним валутама. Извршена исправка вредности се односи на орочени депозит у USD 4.187.500 или 465.846 хиљада динара и у USD 23.010.201 или 2.559.811 хиљада динара.

9.1.4. Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању (рачуни 120, 125, 150, 155, 220 и 225)

	у 000 динара	
	31.12.2015.	31.12.2014.
Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	841.623.792	798.670.029
Валутни свопови	31.817	-
Купонске обвезнице	751.131.809	695.186.152
Одступање од номиналне вредности	10.671.066	14.912.281
Камата која се односи на будуће обрачунске периоде	5.262.319	5.479.784
Дисконтне хартије од вредности	74.526.781	83.091.812

Од укупног износа од 841.623.792 хиљада динара део се односи на купонске хартије од вредности по фер вредности кроз биланс успеха у страниј валути, од чега у EUR 3.896.300.000 или 473.891.773 хиљада динара, а преостали део је у USD, CAD и GBP у укупном износу од 277.240.036 хиљада динара. Позитивно одступање од номиналне вредности купонских хартија од вредности износи 10.671.066 хиљада динара, тако да је са каматом која се односи на будуће обрачунске периоде у износу од 5.262.319 хиљада динара, укупна вредност купонских хартија од вредности 767.065.194 хиљада динара.

Преостала вредност хартија од вредности у страниј валути у износу од 74.526.781 хиљада динара, се односи на дисконтне хартије од вредности по фер вредности кроз биланс успеха у страниј валути од чега у EUR 130.161.500 или 15.831.035 хиљада динара и USD 527.617.390 или 58.695.746 хиљада динара.

9.1.5. Финансијска средства расположива за продају - рачуни 122, 152, 222 и одговарајући делови рачуна 129, 159 и 229

Финансијска средства расположива за продају су исказана у износу од 10.337.918 хиљада динара, а односе се готово у целини на хартије од вредности које су расположиве за продају у страниј валути Народне банке Србије у акцијама Bank for International Settlements Basel (BIS), од чега хартије од вредности износе XDR¹⁷ 3.650.000 или 562.677 хиљада динара и одступање од номиналне вредности истих у износу од 9.545.247 хиљада динара – укупно 10.107.924 хиљада динара. Хартије од вредности се односе на акције бивше Народне банке Југославије (2.920) са припадајућом дивидендом у Банци за међународне обрачуне подељене између Републике Србије и Републике Црне Горе на основу Закона о ратификацији Споразума између Републике Србије и Републике Црне Горе о регулисању чланства у међународним финансијским организацијама и разграничењу финансијских права и обавеза¹⁸.

Од преосталог износа финансијских средстава расположивих за продају, део од 229.498 хиљада динара се односи на хартије од вредности које су расположиве за продају Народне банке Србије у капиталу Recreatours-а а.д. Београд.

¹⁷ Special drawing rights (SDR) одн. специјална права вучења

¹⁸ „Службени гласник РС“, број 64/06

9.1.6. Кредити и пласмани (002, 012, 013, део 020, део 028, 052, 062, 063, део 080, део 088, 10, 153, 157, 16, део 190, део 191, 20, 26, део 290, део 291, 493 и 593 као одбитне ставке и одговарајући делови рачуна 009, 019, 029, 059, 069, 089, 159, 199 и 299)

	у 000 динара	
	31.12.2015.	31.12.2014.
Кредити и пласмани	1.267.937	1.223.715
Кредити банкама у стечају и ликвидацији	486.016	1.835.884
Кредити пословним банкама	560.759	501.366
Кредити из примарне емисије	1.026.798	1.093.496
Стамбени кредити запосленима	<u>717.967</u>	<u>731.712</u>
Свега:	2.791.540	4.162.458
Исправка вредности:		
кредити банкама у стечају и ликвидацији	(486.016)	(1.835.884)
кредити из примарне емисије	(1.026.798)	(1.093.496)
стамбени кредити запосленима	<u>(10.789)</u>	<u>(9.363)</u>
Свега:	(1.523.603)	(2.938.743)

1) Стамбени кредити

Стање потраживања за стамбене кредите је на дан 31. децембра 2015. године износило 717.967 хиљада динара. Исправка вредности извршена је у износу од 10.789 хиљада динара. Наведена исправка вредности односи се на ненаплаћене стамбене кредите од 68 зајмопримаца који нису измирили шест и/или више од шест доспелих рата стамбених кредита у укупном износу од 9.665 хиљада динара, док се преостали део односи на зајмове који су по плану отплате истекли закључно са јуном 2015. године у износу од 267 хиљада динара и на ненаплаћене доспеле обавезе зајмопримаца који нису измирили мање од шест доспелих рата кредита, али је за исте извршена исправка вредности у складу са Рачуноводственим политикама Народне банке Србије и процедуром Формирање и укидање исправке вредности пласмана и потраживања.

Народна банка Србије није покренула иницијативу код надлежних органа за наплату наведених доспелих ненаплаћених потраживања. У складу са појединачним уговорима о кредиту/зајму Народна банка Србије имала је могућност да писменим путем једнострано раскине уговор и своја потраживања наплати у року и под условима предвиђеним уговорима (најчешће продајом непокретности). Увидом у документацију утврђено је да Народна банке Србије није успоставила средства обезбеђења и није обрачунала законску затезну камату у складу са одредбама наведених уговора.

Препорука 1

Препоручује се Народној банци Србије да у складу са одредбама уговора о кредитима/зајмовима од корисника кредита захтева уговорене инструменте обезбеђења.

Предузете мере:

Народна банка Србије је 1. августа 2016. године донела Одлуку о образовању Комисије за поступање по уговорима о зајму/кредиту које је Народна банка Србије закључила са корисницима тих зајмова/кредита, а који не извршавају уредно уговорне обавезе. Одлуком је дефинисано да је комисија дужна да:

- (1) прикупи и анализира расположиву документацију која се односи на уговоре о зајму/кредиту које су корисници тих зајмова/кредита закључили са Народном банком Србије ради решавања својих стамбених потреба,
- (2) утврди чињенично стање у вези с тим уговорима,
- (3) предложи правне радње за поступање по наведеним уговорима у циљу наплате спорних потраживања.

Тачком 7. Одлуке регулисано је да је комисија дужна да након сваке седнице сачини Извештај о раду са предлогом мера који ће посебно садржати образложене предлоге за даље поступање, укључујући утужење, приоритете у редоследу утужења, предлоге за отпис дуга или камате, као и друге правне радње везане за начин наплате спорних потраживања од корисника тих зајмова/кредита. Први Извештај Комисија је дужна да достави гувернеру најкасније до 1. октобра 2016. године.

Државној ревизорској институцији је достављен преглед дужника (88 лица), са стањем на дан 30. јун 2016. године који дугују преко три рате у укупном износу од 9.727 хиљада динара - главни дуг 6.671 хиљада динара, затезна камата 3.056 хиљада динара. За наведене дужнике је утврђено да је Народна банка Србије започела предузимање мера наплате наведених доспелих ненаплаћених потраживања, тако што је послала опомене дужницима са остављеним роком за наплату потраживања, а за сва кашњења у плаћањима је извршила обрачун затезне камате.

2) Кредити из примарне емисије

Од кредита из примарне емисије највећи износ односи се на кредите по уговорима Г. бр. 132 у износу од 609.165 хиљада динара, Г. бр. 299 у износу од 196.070 хиљада динара и Г.бр. 840 у износу од 89.552 хиљада динара, затим кредит по основу депоновања девизне штедње у износу од 70.159 хиљада динара и др.

Кредити по Уговорима Г. бр. 132, Г. бр. 840 и Г. бр. 299

Закључком Владе од 12. фебруара 2015. године део обавеза Савезне Републике Југославије према Народној банци Србије по Уговору Г. бр. 840 од 26. септембра 1995. године и Уговору Г. бр. 132 од 23. фебруара 2000. године, у складу са Споразумом између Републике Србије и Републике Црне Горе о регулисању чланства у међународним финансијским организацијама и разграничењу финансијских права и обавеза, Република Србија преузела је 94,12% од укупних потраживања Народне банке Србије. Преостали део укупног потраживања (5,88%) односи се на потраживање од Црне Горе.

По основу Уговора Г. бр. 299 од 13. јануара 2006. године (Уговор о преносу Републици Србији свих права власништва Војвођанске банке а.д., Нови Сад на трајним улозима у мешовитим банкама са територије Барање, Славоније и Западног Срема и преносу Републици Србији обавеза Војвођанске банке а.д. Нови Сад према Народној банци Србије по основу одобреног кредита за ликвидност из примарне емисије) потраживања од Републике Србије евидентирана су са стањем на дан 31. децембра 2015. године у износу од 196.070 хиљада динара.

Народна банка Србије извршила је усаглашавање укупног износа преузетих обавеза по Уговорима Г. бр. 132, Г. бр. 840 и Г. бр. 299. са Министарством финансија – Управом за јавни дуг Захтевом Народне банке Србије од 9. децембра 2015. године и Дописом Управе за јавни дуг од 24. децембра 2015. године.

За кредите по уговорима Г. бр. 132, Г. бр. 840 и Г. бр. 299 извршена је исправка вредности у целости, односно у укупном износу од 894.787 хиљада динара.

Табела 6:

**Преглед потраживања од Републике Србије и Републике Црне Горе
по Уговорима Г. бр. 132, Г. бр. 840 и Г. бр. 299**

	Република Србија		Црна Гора	
	2014.	2015.	2014.	2015.
Г. бр. 132	573.347	573.347	35.818	35.818
Г. бр. 840	84.286	84.286	5.266	5.266
Г. бр. 299	196.070	196.070	-	-
Укупно	853.703	853.703	41.084	41.084

3) Кредити пословним банкама

Кредит по уговору Г.бр. 126 од 26. фебруара 2008. године у износу од 560.759 хиљада динара односи се на износ девизног потраживања од USD 5.040.675 који је исказан као потраживање Народне банке Србије од Српске банке а.д. Београд - за исплаћену динарску противвредност; као и обавеза Народне банке Србије према Српској банци а.д. Београд - по основу задржаног депозита.

4) Кредити банкама у стечају и ликвидацији

Од укупног износа кредита и пласмана део од 486.016 хиљада динара односи се на кредите банкама у стечају и ликвидацији, за које је у целости извршена исправка вредности.

9.1.7. Чланска квота у Међународном монетарном фонду и средства у специјалним правима вучења (рачуни 054, 083, 24, 298 и одговарајући делови рачуна 059, 089 и 299)

	у 000 динара	
	31.12.2015.	31.12.2014.
Чланска квота у ММФ и средства у специјалним правима вучења	73.934.754	73.770.910
Чланска квота код Међународног монетарног фонда	72.099.697	67.397.721
Активна временска разграничења у иностраној валути	16.489	-
Девизни рачун - Међународни монетарни фонд	1.818.568	6.373.189

Република Србија наставља чланство бивше Државне заједнице Србије и Црне Горе у Међународном монетарном фонду са постојећом квотом (члански улог), која износи 467.700.000 специјалних права вучења односно 72.099.697 хиљада динара и остварује право учешћа у Одељењу специјалних права вучења, са свим правима и обавезама које проистичу из тог чланства, на основу Закона о ратификацији Споразума између Републике Србије и Републике Црне Горе о регулисању чланства у међународним финансијским организацијама и разграничењу финансијских права и обавеза.

Од укупног износа уписане чланске квоте код Међународног монетарног фонда уплате у XDR и у злату израженом у XDR износе укупно XDR 114.337.430 што је 24,45% уписане чланске квоте. Амандманом II из 1978. године предвиђено је да се 25% уписане квоте уплаћује у XDR или конвертибилној валути док се 75% уписане квоте уплаћује у националној валути.

9.1.8. Нематеријална улагања (рачуни групе 33)

	у 000 динара	
	31.12.2015.	31.12.2014.
Нематеријална улагања	132.720	142.049
Лиценце и софтвер	2.025.839	1.974.930
Исправка вредности	(1.893.119)	(1.832.881)

9.1.9. Некретнине, постројења и опрема (рачуни групе 34)

	у 000 динара	
	31.12.2015.	31.12.2014.
Основна средства	22.267.836	22.652.403
Земљиште	2.825.701	2.825.701
Грађевински објекти	55.083.187	55.028.182
Опрема	10.309.425	9.271.377
Остала основна средства	259.403	250.561
Основна средства у припреми	11.078	11.078
Свега:	68.488.794	67.386.899
Исправка вредности:		
грађевинских објеката	(40.021.356)	(38.924.836)
опреме	(6.178.221)	(5.789.085)
осталих основних средстава	(21.381)	(20.575)
Свега:	(46.220.958)	(44.734.496)

1) Повећање набавне вредности

Укупно повећање набавне вредности основних средстава у току 2015. године износи 1.101.895 хиљада динара, од чега се на опрему односи 1.038.048 хиљада динара, грађевинске објекте 55.005 хиљада динара и остала основна средства 8.842 хиљада динара.

У току 2015. године повећана је набавна вредност опреме у износу од 1.038.048 хиљада динара, од чега су за потребе Завода за израду новчаница и кованог новца – Топчидер набављене: машина за дораду новчаница у вредности од 609.499 хиљада динара, машина за апликацију оптички варијабилних елемената на новчаницама и званичним државним документима у износу од 346.729 хиљада динара, троосна ЦНЦ глодалица у износу од 37.861 хиљада динара и друго.

Повећање набавне вредности грађевинских објеката у износу од 55.005 хиљада динара је нето резултат укупног повећања набавне вредности у износу од 66.232 хиљада динара и укупног смањења у износу од 11.227 хиљада динара. Повећање набавне вредности се односи на улагања у постојећа основна средства у износу од 55.814 хиљада динара и укњижење два стана у износу 10.418 хиљада динара, док је смањење вредности основних средстава настало по основу искњижења једног стана у износу од 7.856 хиљада динара и промене категорије основних средстава у износу од 3.371 хиљада динара.

2) Смањење садашње вредности

Укупно смањење садашње вредности основних средстава у 2015. години у односу на 2014. годину износи 384.567 хиљада динара. Наведени износ је нето резултат смањења садашње вредности грађевинских објеката у износу 1.041.515 хиљада динара и

повећања садашње вредности опреме у износу 684.912 хиљада динара и осталих основних средстава у износу 8.036 хиљада динара. Главни узрок смањења садашње вредности су обрачунати трошкови амортизације.

3) Вишкови/мањкови опреме

Пописом имовине Народне банке Србије утврђен је вишак опреме у износу од 132 хиљада динара, као и мањак опреме набавне вредности у износу од 3.395 хиљада динара, исправке вредности 3.391 хиљада динара и садашње вредности четири хиљаде динара.

4) Расход опреме по попису

Приликом годишњег пописа имовине расходована је опрема набавне вредности 97.393 хиљада динара, исправке вредности 97.324 хиљада динара, садашње вредности 69 хиљада динара и остала основна средства набавне вредности 215 хиљада динара, отписана у целини.

9.1.10. Инвестиционе некретнине (рачуни групе 35)

	у 000 динара	
	31.12.2015.	31.12.2014.
Инвестиционе некретнине	467.609	899.730
Инвестиционе некретнине	467.609	899.730

Инвестиционе некретнине исказане на дан 31. децембра 2015. године у износу од 467.609 хиљада динара су током 2015. године повећане укњижењем пословног простора у Црној Гори у износу од 72.456 хиљада динара и улагањима закупаца у постојеће инвестиционе некретнине у износу од 8.385 хиљада динара.

У току 2015. године вредност истих је смањења у износу од 512.962 хиљада динара по основу промене корисника и искњижавањем некретнине Закључком Владе од 23. јула 2015. године.

9.1.11. Остала средства (021, 022, 024, 027, 03 (осим 034 и одговарајућег дела 039), 081, 082, 084, 087, 09, 134, 192, 194, 195, 234, 292, 294, 295, 30, 38 и одговарајући делови рачуна 029, 089, 139, 199, 239 и 299)

	у 000 динара	
	31.12.2015.	31.12.2014.
Остала средства	3.879.348	4.068.744
Остала потраживања у динарима	223.650	205.131
Остала потраживања у иностраној валути	4.518.490	4.711.007
Потраживања за камату и др. у динарима	351.528	321.157
Потраживања за камату и др. у иностраној валути	62.236	66.630
Активна временска разграничења у динарима	56.739	33.176
Активна временска разграничења у иностраној валути	4.474	4.952
Залихе	<u>3.459.973</u>	<u>3.307.054</u>
Свега:	8.677.090	8.649.107
Исправка вредности:		
осталих потраживања у динарима	(28.215)	(28.397)
осталих потраживања у иностраној валути	(4.505.182)	(4.273.845)
потраживања за камату и др. у динарима	(139.942)	(157.966)

потраживања за камату и др. у иностраној валути	(54.476)	(53.560)
активних временских разграничења у динарима	(6.469)	(6.469)
залиха	<u>(63.458)</u>	<u>(60.126)</u>
Свега:	(4.797.742)	(4.580.363)

Остала потраживања у динарима у укупном износу од 223.650 хиљада динара се највећим делом односе на потраживања по основу зајма за огрев, зимницу и уџбенике у износу од 97.979 хиљада динара, потраживања по основу датих аванса у износу од 52.571 хиљада динара, потраживања од Министарства унутрашњих послова Републике Србије по основу комисионе продаје у Заводу за израду новчаница и кованог новца, Топчидер у износу од 15.095 хиљада динара и др.

Остала потраживања у иностраној валути су укупно исказана у износу од 4.518.490 хиљада динара и односе се на:

- део потраживања по основу 300.433,06 гр злата или 1.141.439 хиљада динара (по цени за грам злата – цена за златне полуге на дан 31. децембар 2015. године, The London Bullion Market Association) се односи на дате авансе некадашњем РТБ Бор-у чији је правни следбеник РТБ Бор група – РТБ Бор д.о.о. Бор, а за које је у целини извршена исправка вредности у ранијим годинама. Народна банка Србије и РТБ Бор – Група, Рударско – топионичарски басен Бор д.о.о., Бор су 23. фебруара 2015. године (Г. бр. 1106 од 23. фебруара 2015. године) закључили Анекс III Уговора о уређењу међусобних односа у вези са измирењем обавеза по датом авансу (Г. бр. 721 од 2. фебруара 2012. године). Поменути анексом констатује се да преостале обавезе РТБ-а Бор-а по основу аванса датог по уговорима на дан 31. децембра 2014. године износе 300,43306 кг злата. Уговорне стране су се сагласиле да РТБ Бор у 2015. години не измирује своје обавезе према Банци по основу аванса и да се умањење вредности испорученог злата за део аванса врши од 2016. године.
- део потраживања по основу 200.000 гр злата у износу од 759.862 хиљада динара се односи на Холдинг Рударско металуршко хемијски комбинат Трепча а.д., Звечан (по цени за грам злата – цена за златне полуге на дан 31. децембар 2015. године, The London Bullion Market Association). Наведена потраживања потичу из 1996. и 1997. године и за њих је такође у целини извршена исправка вредности у ранијим годинама;
- преостали износ осталих потраживања у иностраној валути чине потраживања по основу опљачканог ЕСН-а¹⁹ у износу од 151.361 хиљада динара, потраживања по основу куповине девиза од Београдске банке а.д. Београд – у стечају у износу од 2.167.108 хиљада динара, потраживања по основу продатог ефективног страног новца од Југобанке а.д. Београд – у стечају у износу од 166.870 хиљада динара и др.

Потраживања за камату и др. у динарима од укупно исказаног износа од 351.528 хиљада динара највећи део чине потраживања по основу продаје производа и услуга Завода за израду новчаница и кованог новца у износу од 212.236 хиљада динара. У структури потраживања по основу продаје готових производа највеће учешће имају потраживања од Министарства унутрашњих послова у износу од 111.153 хиљада динара (за исте је извршена исправка вредности у износу од 90.494 хиљада динара). Преостали износ потраживања за камату и др. у динарима чине потраживања по основу

¹⁹ ефективни страни новац

Одлуке о јединственој тарифи Народне банке Србије по којој Народна банка Србије наплаћује накнаду за извршене услуге²⁰ у износу од 94.479 хиљада динара и др.

Залихе (3.459.973 хиљада динара) имају следећу структуру:

	у 000 динара	
	2015.	2014.
Материјал	1.484.547	1.383.072
Резервни делови	177.172	177.299
Пригодни ковани новац и комерцијална паковања готовог новца	166.193	168.301
Злато и сребро које није непосредно уновчиво	587.108	586.906
Недовршена производња	289.398	322.033
Полупроизводи	131.226	76.146
Готови производи	330.599	285.699
Остало	293.730	307.599
Укупно:	3.459.973	3.307.055

1) Стање залиха недовршене производње по попису

Вредност залиха недовршене производње по попису са стањем на дан 31. децембар 2015. године у износу од 289.398 хиљада динара утврђена је по радним налозима и укључује директне трошкове рада и материјала, опште фиксне и опште варијабилне трошкове. Количинско стање недовршених производа утврђено је као разлика планираних количина по радном налогу и количина предатих у магацин. Обрачун производње врши се у ЗИНФО апликацији аутоматским преузимањем трошкова из главне књиге у погонско књиговодство.

2) Стање залиха полупроизвода и готових производа по попису

Вредност залиха полупроизвода и готових производа по попису са стањем на дан 31. децембар 2015. године износи 461.825 хиљада динара, с тим да је свођење на нето продајну цену извршено у износу од 10.242 хиљада динара.

Залихе готових производа обухватају: трезор готових производа у износу од 165.165 хиљада динара, магацин комисионара Министарства унутрашњих послова у износу од 161.986 хиљада динара, трезор персонализације у износу од 9.129 хиљада динара и др.

3) Комисиона продаја производа Завода за израду новчаница и кованог новца – преко Министарства унутрашњих послова

Народна банка Србије – Завод за израду новчаница и кованог новца – Топчидер је упутила Министарству унутрашњих послова допис (ЗИН-1419/1/15 од 22. децембра 2015. године) са захтевом да Министарство унутрашњих послова у складу са уговореним обавезама достави стање пописа образаца на дан 30. јун 2015. године и 31. децембар 2015. године. Комисија за редован попис имовине и обавеза Народне банке Србије је констатовала да Министарство унутрашњих послова Републике Србије није доставило пописне листе образаца идентификационих докумената, регистарских таблица и регистрационих налепница, који су предмет комисионе продаје на дан 31. децембар 2015. године.

Државна ревизорска институција је 15. јула 2016. године од Министарства унутрашњих послова затражила пописне листе неперсонализованих новчаних образаца идентификационих докумената, регистарских таблица и регистарских налепница са стањем на дан 31. децембар 2015. године. У складу са захтевом, 12. августа 2016.

²⁰ „Службени гласник РС“, бр. 43/11, 85/11, 49/12, 57/12, 67/12, 98/12, 43/13, 80/13, 17/14, 27/14, 62/14, 125/14, 51/15, 61/15, 71/15, 78/15

године то министарство је Државној ревизорској институцији доставило пописне листе односних образаца по стању на дан 31. децембар 2015. године преузетих у комисиону продају од Народне банке Србије.

Увидом у достављене пописне листе Министарства унутрашњих послова на дан 31. децембар 2015. године и поређењем са књиговодственим стањем образаца у пословним књигама Народне банке Србије утврђене су разлике.

Ризик

Пропуштање да се пописом утврди стварно стање залиха образаца идентификационих докумената, регистарских таблица и регистрационих налепница у магацину комисионара – Министарства унутрашњих послова указује на присутан ризик од могућег неовлашћеног коришћења ових образаца.

Препорука 2

Препоручује се Народној банци Србије да предузме активности у циљу спровођења пописа залиха готових производа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем залиха, лоцираних код комисионара Министарства унутрашњих послова Републике Србије.

У вези пописа образаца идентификационих докумената, регистарских таблица и регистрационих налепница детаљан опис поступања Народне банке Србије у периоду 2014. – 2015. године дат је у Извештају о ревизији финансијских извештаја и правилности пословања Народне банке Србије за 2014. годину у делу који се односи на пословање са државним буџетом од 9. новембра 2015. године.

9.2. Обавезе

9.2.1. Финансијске обавезе по фер вредности кроз биланс успеха намењене трговању (рачуни 411, 416, 511, 516 и 414)

Финансијске обавезе по фер вредности кроз биланс успеха намењене трговању износе 25.526 хиљада динара и односе се на промену фер вредности деривата намењених трговању – своп куповину и своп продају девиза, које се вреднују по фер вредности у складу са МРС 39 - Финансијски инструменти: признавање и одмеравање.

9.2.2. Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама (део 40, део 420, део 421, део 490, део 50, део 520, део 521, део 590, део 193 и део 293 као одбитне ставке (ССКР – СС шифра 1 (без шифре 17), шифра 70, делови шифра 71 и 74))

	у 000 динара	
	31.12.2015.	31.12.2014.
Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	541.416.135	482.818.801
Трансакциони депозити у динарима	156.148.838	183.870.755
Трансакциони депозити у иностраној валути	228.134.777	235.780.551
Остали депозити у динарима	95.848.563	30.035.998
Остали депозити у иностраној валути	24.297.004	18.980.888
Кредити по репо трансакцијама	30.604.349	7.501.291
Примљени кредити у иностраној валути	5.821.845	6.147.952
Остале финансијске обавезе	560.759	501.366

1) Трансакциони депозити у динарима

Трансакциони депозити у динарима исказани су у укупном износу од 156.148.838 хиљада динара и односе се на:

- (1) обавезну резерву банака у динарима, средства на жиро рачунима банака, укључујући и камату на издвојену обавезну резерву у динарима, у износу од 152.745.972 хиљада динара;
- (2) централне депозите – рачуне НБС 980 у износу од 3.061.116 хиљада динара и
- (3) остале депозите у износу од 341.750 хиљада динара.

Обавезну резерву банака у динарима банке су дужне да обрачунавају и издвајају у складу са Одлуком о обавезној резерви банака код Народне банке Србије²¹ и Упутством за спровођење Одлуке о обавезној резерви банака код Народне банке Србије²².

Од укупног износа од 152.745.972 хиљада динара обавезну резерву банака у динарима и слободна средства на жиро рачунима банака чини износ од 152.647.071 хиљада динара, док се преостали износ од 98.901 хиљада динара односи на камату коју Народна банка Србије плаћа банкама на износ оствареног просечног дневног стања издвојене динарске обавезне резерве у обрачунском периоду када не прелази износ обрачунате динарске обавезне резерве, за све дане обрачунског периода по каматној стопи предвиђеној Одлуком о каматним стопама које Народна банка Србије примењује у поступку спровођења монетарне политике²³.

2) Трансакциони депозити у иностраној валути

Трансакциони депозити у иностраној валути исказани су у укупном износу од 228.134.777 хиљада динара и односе се на:

- (1) обавезну девизну резерву банака у износу од 225.293.255 хиљада динара и
- (2) остале трансакционе депозите у износу од 2.841.522 хиљада динара.

Обавезну девизну резерву банака банке су дужне да обрачунавају и издвајају у еврима на девизне рачуне Народне банке Србије у складу са Одлуком о обавезној резерви банака код Народне банке Србије. На износ обрачунате и издвојене девизне резерве банака Народна банка Србије не обрачунава и не плаћа банкама камату.

Остале трансакционе депозите у укупном износу од 2.841.522 хиљада динара чине:

- (1) депозити банака у иностраној валути у износу од 2.770.869 хиљада динара,
- (2) наменски рачуни банака у иностраној валути у износу од 68.937 хиљада динара,
- (3) редовни девизни рачуни Националне корпорације за осигурање стамбених кредита у износу од 1.705 хиљада динара и
- (4) остало у укупном износу 11 хиљада динара.

3) Остали депозити у динарима

Остали депозити у динарима износе 95.848.563 хиљада динара, а чине их:

- (1) депозити по основу вишкова ликвидних средстава у износу од 64.234.340 хиљада динара и

²¹ „Службени гласник РС“ бр. 3/11, 31/12, 57/12, 78/12, 87/12, 107/12, 62/13, 125/14, 135/14, 4/15, 78/15 и 102/15

²² „Службени гласник РС“, бр. 8/11, 43/11, 57/12, 65/13, 118/13, 127/14 и 141/14

²³ „Службени гласник РС“, бр. 45/11, 98/12, 125/14, 42/15, 61/15, 86/15, 93/15

(2) готовина у трезорима банака у износу од 31.614.223 хиљада динара.

Депозити по основу вишкова ликвидних средстава односе се на средства које банке депонују код Народне банке Србије у складу са Одлуком о условима и начину депоновања вишкова ликвидних средстава банака код Народне банке Србије²⁴. Од укупног износа од 64.234.340 хиљада динара вишкови ликвидних средстава износе 64.229.880 хиљада динара, док се преостали износ од 4.460 хиљада динара односи на камату коју Народна банка Србије плаћа банкама на депонована средства обрачунату по каматној стопи сагласно Одлуци о каматним стопама које Народна банка Србије примењује у поступку спровођења монетарне политике.

4) Остали депозити у иностраној валути

Остали депозити у иностраној валути износе 24.297.004 хиљада динара и односе се на:

- (1) орочене депозите Агенције за осигурање депозита у износу од 16.851.296 хиљада динара и орочене депозите Марфин банке а.д. Београд у износу од 973.009 хиљада динара,
- (2) разграничену камату на орочене депозите у износу од 12.618 хиљада динара,
- (3) наменске депозите Агенције за осигурање депозита у износу од 5.932.513 хиљада динара,
- (4) депозите Централног регистра хартија од вредности у износу од 468.423 хиљада динара,
- (5) и друго у укупном износу од 59.145 хиљада динара.

5) Кредити по репо трансакцијама

У 2015. години Народна банка Србије емитовала је једну емисију благајничких записа намењених спровођењу репо трансакција Одлуком о првој емисији благајничких записа Народне банке Србије у 2015. години - Одлука Г. бр. 300 од 16. јануара 2015. године.

Тачком 1. исте утврђено је да ће Народна банка Србије, ради регулисања ликвидности банака, а у складу са утврђеним циљевима монетарне политике, 20. јануара 2015. године издати благајничке записе Народне банке Србије прве емисије у укупној номиналној вредности 500.000.000 хиљада динара са следећим основним елементима:

- појединачна номинална вредност: 10.000 динара;
- датум доспећа: 365 дана од дана издавања, односно 20. јануара 2016. године.

Према подацима Народне банке Србије, Сектора за монетарне операције – Преглед аукцијске трговине хартијама од вредности којима НБС обавља операције на отвореном тржишту, по данима за 2015. годину, утврђено је:

- у току 2015. године, период 8. јануар 2015. године – 30. децембар 2015. године, Народна банка Србије је обавила 45 аукција репо продаје;
- рочност репо трансакција је 6-8 дана.

Аукције репо продаје хартија од вредности су се обављале благајничким записима Народне банке Србије. Стање хартија од вредности на дан последње аукције 30. децембра 2015. године - дисконтни износ/куповна цена износило је 30.600.000 хиљада динара, а номинални износ/реоткупна цена 30.615.220 хиљада динара. Просечна

²⁴ „Службени гласник РС“, бр. 48/04, 60/07, 35/08 и 73/08

пондерисана каматна стопа на овим аукцијама у току 2015. године на годишњем нивоу износила је 3,46%.

6) Примљени кредити у страниј валути

У оквиру позиције која се односи на примљене кредите у страниј валути евидентиран је кредит одобрен 1999. године од стране Export Import Bank of China у износу од USD 100 милиона. Споразумом о реструктурирању дуга између Народне банке Србије и Export Import Bank of China из фебруара 2009. године регулисане су обавезе Народне банке по наведеном кредиту из 1999. године, по коме су, почев од јула 2009. године сва права и обавезе пренета на China Export & Credit Insurance Corporation – SINOSURE, са непромењеним условима отплате. Кредит се у складу са уговором отплаћује два пута годишње и то: главни део дуга у износу од USD 4.719.901,55 и камата по променљивој каматној стопи.

У току 2015. године укупно је отплаћено USD 9.439.803,10 односно 1.770.257 хиљада динара на име главнице и USD 981.823,17 на име камате која се односи на 2015. годину по уговореној каматној стопи. Укупно стање обавезе на дан 31. децембра 2015. године износи 5.821.845 хиљада динара и односи се на:

- главни део дуга у износу од USD 51.918.917,08 односно 5.775.813 хиљада динара и
- разграничену камату у износу од 46.032 хиљада динара.

7) Остале финансијске обавезе

Остале финансијске обавезе се односе на обавезе према Српској банци ад. – Београд, у износу од USD 5.040.675 или 560.759 хиљада динара (*веза Напомена 9.1.6. Кредити и пласмани*).

9.2.3. Депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима (рачуни део 40, део 420, део 421, део 490, део 50, део 520, део 521, део 590, део 193 и део 293 као одбитне ставке (ССКР – СС шифра 17 и све остале шифре, осим шифре 70 и делова шифара 71 и 74))

	у 000 динара	
	31.12.2015.	31.12.2014.
Депозити и остале обавезе према држави и др. депонентима	268.368.398	291.131.078
Трансакциони депозити у динарима	159.701.995	133.193.953
Трансакциони депозити у страниј валути	32.734.904	78.023.765
Остали депозити у динарима	1.085.178	1.357.501
Остали депозити у страниј валути	74.846.321	78.555.859

1) Трансакциони депозити у динарима

Трансакциони депозити у динарима износе 159.701.995 хиљада динара и односе се на депозите Министарства финансија у износу од 157.074.995 хиљада динара и остале трансакционе депозите државе у динарима које чине жиро рачуни банака у стечају и ликвидацији у износу од 2.627.000 хиљада динара.

Консолидовани рачун трезора

Трансакциони депозити Министарства финансија на рачуну 908-84001-78 у износу од 156.349.621 хиљада динара односе се на средства консолидованог рачуна трезора који

се води код Народне банке Србије. Народна банка Србије није имала обавезу да у 2015. години обрачунава и плаћа камату на средства консолидованог рачуна трезора, обзиром да за вођење рачуна консолидованог рачуна трезора - КРТ није потписан уговор између Министарства финансија и Народне банке Србије за 2015. годину.

За период од 1. јануара 2014. – 31. децембра 2014. године камата на дневно стање динарских средстава консолидованог рачуна трезора која се воде код Народне банке Србије у РТГС систему (Real Time Gross Settlement System) обрачуната је по стопи од 2,50% на годишњем нивоу применом простог интересног рачуна и исплаћена у износу од 3.248.831 хиљада динара.

2) Трансакциони депозити у иностраној валути

Трансакциони депозити у иностраној валути износе 32.734.904 хиљада динара и односе се на депозите на редовним девизним рачунима Министарства финансија - Управе за трезор у износу од 23.287.326 хиљада динара и остале трансакционе депозите у иностраној валути у износу од 9.447.578 хиљада динара.

3) Остали депозити у динарима

Остали депозити у динарима износе 1.085.178 хиљада динара, од чега се износ од 1.082.653 хиљада динара односи на готовину код Управе за трезор, а преостали део од 2.525 хиљада динара чине остали депозити у динарима (депозити за исплату нерезидената).

4) Остали депозити у иностраној валути

Остали депозити у иностраној валути износе 74.846.321 хиљада динара и чине их:

- (1) орочени депозити у износу од 35.013.882 хиљада динара,
- (2) наменски депозити Министарства финансија и Управе за трезор у износу од 20.071.078 хиљада динара,
- (3) наменски депозити - рачуни донација у износу од 11.747.728 хиљада динара,
- (4) депозити по основу одузетог ефективног иностраног новца, девиза у износу од 4.049.332 хиљада динара,
- (5) остали депозити у иностраној валути у износу од 3.628.539 хиљада динара,
- (6) остале финансијске обавезе - банке у стечају у износу од 172.792 хиљада динара,
- (7) остали наменски депозити у износу од 140.111 хиљада динара и
- (8) депозит по основу Фонда револвинг кредита у износу од 22.859 хиљада динара.

Орочени депозити у износу од 35.013.882 хиљада динара односе се на девизна средства Републике Србије која на дан 31. децембра 2015. године износе 35.009.368 хиљада динара и на разграничену камату на наведена средства у износу од 4.514 хиљада динара, по Уговору Г. бр. 13416 од 28. децембра 2007. године закљученим између Народне банке Србије и Министарства финансија.

Камата на депонована средства Републике Србије у оригиналној валути USD на која Народна банка Србије плаћа камату обрачунава се у висини каматне стопе LIBOR умањене за 25 базичних поена, у складу са одредбама Уговора Г. бр. 13416 од 28. децембра 2007. године.

Камата на депонована средства Министарства финансија – Фонда за реституцију у оригиналној валути EUR обрачунава се и плаћа сагласно Одлуци о камати коју Народна банка Србије обрачунава и плаћа на депозит Министарства финансија – Фонда за реституцију Г. бр. 6796 од 5. септембра 2014. године. Наведеном Одлуком прописано је да Народна банка Србије на ова средства плаћа камату у износу који оствари тим пласманом, до момента потписивања новог уговора са Републиком Србијом, којим ће се ближе уредити обрачун камате на депонована девизна средства Министарства финансија – Фонда за реституцију.

Народна банка Србије је иницирала закључивање уговора са Републиком Србијом, који је у форми Нацрта достављен Министарству финансија дописом од 24. децембра 2014. године, а којим би се регулисало и питање обрачуна камата на депонована девизна средства Министарства финансија – Фонда за реституцију. Поменути уговор до дана сачињавања ревизорског извештаја није потписан.

Обрачуната камата у складу са одредбама уговора и Одлуком о камати коју Народна банка Србије обрачунава и плаћа на депозит Министарства финансија – Фонда за реституцију за 2015. годину износи 65.189 хиљада динара. За управљање девизним средствима Републике Србије у складу са наведеним уговором Народна банка Србије не наплаћује накнаду.

9.2.4. Обавезе према Међународном монетарном фонду (рачун 54 и 599)

	у 000 динара	
	31.12.2015.	31.12.2014.
Обавезе према Међународном монетарном фонду	82.642.213	93.987.065
Хартије од вредности и друге обавезе које се односе на регулисање статуса код Међународног монетарног фонда	71.919.460	67.229.216
Stand-by аранжман	1.799.795	18.375.048
Обавезе према ММФ-у у специјалним правима вучења	8.917.698	8.336.129
Пасивна временска разграничења - ММФ	5.260	46.672

Обавезе према Међународном монетарном фонду износе 82.642.213 хиљада динара, од чега се део од XDR 11.675.000 или 1.799.795 хиљада динара односи на одобрени износ специјалних права вучења по Stand-by аранжману са Међународним монетарним фондом, прихваћен у преговорима представника Републике Србије и мисије Фонда обављених у периоду од 16. до 26. марта 2009. године и Закључка Владе од 30. априла 2009. године, на основу ревидираног Меморандума о економској и финансијској политици Републике Србије – саставни део Закључка (тачка 2.) и Писма о намерама.

Укупно повучена (искоришћена) средства по основу Stand-by аранжмана у износу од XDR 1.367.742.500 су уплаћена у траншама у периоду од 19. маја 2009. до 17. априла 2011. године. Иста представљају 292,5% чланске квоте Републике Србије код Међународног монетарног фонда, која износи XDR 467.700.000.

Одобравање специјалних права вучења Републици Србији од стране Међународног монетарног фонда регулисано је Законом о ратификацији друге измене Статута Међународног монетарног фонда²⁵.

У току 2015. године је отплаћено 15 рата главнице дуга по Stand-by аранжману закљученог 2009. године са ММФ-ом у износу од XDR 115.836.878.

²⁵ „Службени лист СФРЈ“, број 14/77

Одбор извршних директора Међународног монетарног фонда је 23. фебруара 2015. године одобрио Stand-by аранжман из предострожности који истиче 22. фебруара 2018. године у износу од XDR 935.400.000 по коме у току 2015. године није било повлачења средстава.

9.2.5. Резервисања (рачуни 450, 451, 452, 453 и 454)

	у 000 динара	
	31.12.2015.	31.12.2014.
Резервисања	1.152.519	1.071.023
Резервисања за судске спорове	167.155	186.265
Резервисања за отпремнине	373.294	358.123
Резервисања за јубиларне награде	451.606	384.404
Резервисања за неискоришћени годишњи одмор	160.464	142.231

Резервисања за судске спорове извршена у складу са MPC 37 Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина односе се на процену негативног исхода судских спорова у поступку, од стране руководства Народне банке Србије и на дан 31. децембра 2015. године износе укупно 167.155 хиљада динара. У 2015. години формирана су нова резервисања за судске спорове у износу од 29.898 хиљада динара, искоришћена резервисања за судске спорове износе 23.154 хиљаде динара и извршено је укидање истих у износу од 25.854 хиљаде динара.

Резервисања за отпремнине и јубиларне награде исказана су у складу са MPC 19 Примања запослених, у висини дисконтоване садашње вредности очекиваних будућих обавеза и на дан 31. децембар 2015. године износе укупно 824.900 хиљада динара, од чега се на резервисања за отпремнине односи 373.294 хиљада динара, а на резервисања за јубиларне награде запослених 451.606 хиљада динара. У 2015. години формирана су нова резервисања за отпремнине и јубиларне награде у износу од 82.373 хиљада динара у складу са актуарским обрачуном извршеним од стране овлашћеног актуара, узимајући у обзир релевантне претпоставке као што су: годишњи раст зарада, дисконтна стопа од 6,752%, стопа флукуације запослених, стопа инвалидности, таблице смртности.

Резервисања за неискоришћене годишње одморе извршена су у 2015. години у износу од 18.233 хиљада динара и на дан 31. децембра 2015. године износе 160.464 хиљада динара. Укупан износ резервисања односи се на 27.796 неискоришћених дана годишњих одмора запослених у Заводу за израду новчаница и кованог новца Топчидер и седишту и филијалама Народне банке Србије и иста су обрачуната према просечној заради у Народној банци Србије за 2015. годину која по дану износи 5.772,91 динара.

9.2.6. Текуће пореске обавезе (рачун 455)

Текуће пореске обавезе исказане су у износу од 281.322 хиљада динара и односе се на обавезе Народне банке Србије по основу пореза на добит по коначном обрачуна за 2015. годину.

Пореска обавеза обрачуната је у складу са одребама Закона о порезу на добит правних лица²⁶ и Правилника о садржају пореског биланса за недобитне организације –

²⁶ „Службени гласник РС“, бр. 25/01, 80/02, 80/02 - др. закон, 43/03, 84/04, 18/10, 101/11, 119/12, 47/13, 108/13, 68/14 - др. закон, 142/14, 91/15 – аутентично тумачење и 112/15)

обвезнике пореза на добит правних лица²⁷. Коначна пореска основица се утврђује Пореским билансом за недобитну организацију која примењује контни оквир за НБС, као разлика прихода остварених на тржишту – приходи од продаје производа и услуга у износу од 3.618.152 хиљада динара и расхода насталих у вези са наведеним приходима у износу од 1.742.675 хиљада динара. На наведену основицу примењена је прописана стопа пореза на добит правних лица од 15%.

9.2.7. Готов новац у оптицају (рачун 890)

	у 000 динара	
	31.12.2015.	31.12.2014.
Готов новац у оптицају	139.818.039	130.468.547
Оптицајни готов новац у земљи	139.818.039	130.468.547

Готов новац у оптицају исказан је у финансијским извештајима на дан 31. децембра 2015. године у износу од 139.818.039 хиљада динара. Наведени износ представља разлику између израђеног готовог новца умањеног за: 1) износ уништеног готовог новца; 2) готов новац у трезорима Народне банке Србије; 3) готов новац послат за тестирање машина (није било у 2015. години) и 4) готов новац у трезорима банака и код Управе за трезор.

Приликом утврђивања стања готовог новца у оптицају коришћени су кумулирани подаци о израђеном готовом новцу (на основу протокола из Завода за израду новчаница и кованог новца - Топчидер у периоду од када је серија новчаница у оптицају до 31. децембра 2015. године), кумулирани подаци о уништеном новцу (на основу записника о уништају на специјалној машини за уништај и на аутоматским системима за обраду новца у периоду од кад је серија новчаница у оптицају до 31. децембра 2015. године) и подаци о стању залиха готовог новца у трезорима Народне банке Србије на основу извршеног пописа.

9.2.8. Остале обавезе

	у 000 динара	
	31.12.2015.	31.12.2014.
Остале обавезе	1.833.740	1.011.365
Обавезе према добављачима у земљи	165.606	103.412
Обавезе према добављачима у иностранству	86.075	72.845
Обавезе по основу примљених аванса у динарима	83.817	56.092
Обавезе по основу примљ. аванса у иностранској валути	28.438	981
Обавезе по основу зарада	204.561	222.797
Девизне обавезе према банкама у земљи на име замене ефективног иностраног новца	360.927	2.434
Обавезе по основу оставина	42.322	40.907
Остала пасивна временска разграничења	18.251	24.297
Обавезе по основу пореза и доприноса	68.230	16.797
Остале обавезе из пословања	775.513	470.803

²⁷ „Службени гласник РС“, бр. 60/14, 41/15 и 53/15

9.2.9. Капитал (804, 81 и 82 – потражни салдо, 83)

	у 000 динара	
	31.12.2015.	31.12.2014.
Капитал	341.111.864	306.812.624
Државни капитал	146.512.991	119.049.539
Резерве	160.268.039	105.290.256
Добитак	34.330.834	82.472.829

Државни капитал у износу од 146.512.991 хиљада динара се односи на основни капитал Народне банке Србије чији је минимални износ од 10.000.000 хиљада динара прописан Законом о Народној банци Србије.

Резерве исказане у износу од 160.268.039 хиљада динара се односе на посебне резерве Народне банке Србије у износу од 138.555.643 хиљаде динара, ревалоризационе резерве у износу од 15.538.509 хиљада динара, резерве настале по основу финансијских средстава расположивих за продају у износу од 5.995.641 хиљада динара и актуарске добитке у износу од 178.246 хиљада динара.

Расподела добити из 2014. године: Одлуком о усвајању финансијских извештаја за 2014. годину од 22. јуна 2015. године добит Народне банке Србије остварена по основу курсних разлика и ревалоризационих резерви у износу од 82.472.829 хиљада динара расподељена је у складу са одредбама члана 77. став 5. Закона о Народној банци Србије тј. 33,3% добити односно 27.463.452 хиљада динара је пренето у основни капитал, а 66,7% односно 55.009.377 хиљада динара у посебне резерве. Народна банка Србије је у 2015. години остварила добит у износу од 34.330.834 хиљада динара.

10. Позиције биланса успеха

10.1. Приходи и расходи од камата (рачуни групе 70 и 60)

Приходи од камата (рачуни групе 70)

	у 000 динара	
	31.12.2015.	31.12.2014.
Приходи од камата	12.338.198	12.683.818
Камате по основу хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	10.867.858	11.319.923
Камате по основу преузимања обавеза привредног друштва AIR SERBIA а.д. Београд	1.081.553	968.249
Камате по основу депозита	307.613	313.443
Остале камате	81.174	82.203

Највећи део укупно исказаних прихода од камата чине приходи од камата по основу хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха у износу од 10.867.858 хиљада динара. Приходи од камата по основу хартија од вредности кроз биланс успеха се односе на приходе од купонских иностраних хартија од вредности у износу од 10.756.226 хиљада динара и приходе од камата на дисконтне хартије од вредности у износу од 111.632 хиљада динара.

Камата по кредитима по основу Закона о преузимању обавеза AIR SERBIA а.д. Београд од стране Републике Србије²⁸ у износу 1.081.553 хиљада динара се односи на 50% камате која је обрачунавана на кредит дат Инвест банци а.д. у стечају за плаћање доспелих обавеза ЈАТ према иностранству по уговорима о закупу авиона.

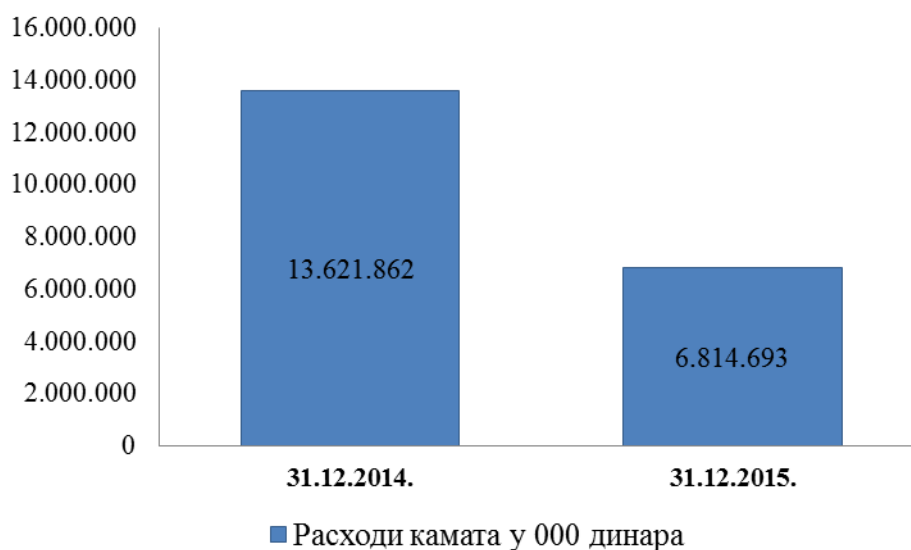
Приходи од камата по основу депозита у укупном износу од 307.613 хиљада динара се највећим делом односе на камату по основу орочених депозита у иностранству у износу од 300.929 хиљада динара.

Расходи камата (група 60)

	у 000 динара	
	31.12.2015.	31.12.2014.
Расходи камата	6.814.693	13.621.862
Камате по основу репо трансакција	1.008.377	5.018.773
Камате по основу издвојене динарске обавезне резерве	3.829.079	3.669.632
Камате по основу депозита вишкова ликвидних средстава	1.715.843	1.004.275
Камате по основу кредита Export Import Bank of China	103.055	94.608
Камате по основу обавеза према ММФ-у	89.636	521.350
Камате по основу орочених депозита	66.552	52.467
Камате по основу трансакционих депозита	1.159	3.257.871
Остале камате	992	2.886

Графикон 5:

Упоредни преглед расхода камата за 2014. и 2015. годину

Расходи камата за 2015. годину износе 6.814.693 хиљада динара и мањи су за 50% од расхода по основу камата претходне године када су исти износили 13.621.862 хиљада динара услед мање исказаних камата, и то:

- 1) расхода камата по основу репо трансакција - због смањеног обима трговања;

²⁸ „Службени гласник РС“ број 142/14

Упоредни преглед аукцијске трговине ХОВ којима НБС обавља операције на отвореном тржишту за 2015. и 2014. годину

	2015.	2014.
Број одржаних аукција	45	52
Просечни проценат реализације аукција (јануар-децембар)	94,02%	94,50%
Укупан износ репо продатих ХоВ - дисконтни износ (јан-дец)	1.504.700.000.000	3.585.820.000.000
Просечна пондерисана каматна стопа (јануар-децембар)	3,46%	6,98%
Укупна реоткупна вредност репо продатих ХоВ – номинални износ (јан-дец)	1.505.710.209.500	3.590.686.286.380
Износ камате (за период јануар-децембар)	1.008.377.116	5.018.773.592

- 2) расхода камата по основу трансакционих депозита – због непотписаног уговора са Министарством финансија којим се уређују права и обавезе у вези са динарским средствима консолидованог рачуна трезора која се воде код Народне банке Србије у РТГС систему на рачуну Министарства финансија – Управе за трезор (*веза Напомена 9.2.3. Депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима*);
- 3) расхода камата по основу обавеза према ММФ-у – због смањења обавезе према ММФ-у са ХДР 127.511.878 на ХДР 11.675.000 на коју се обрачунава камата (*веза Напомена 9.2.4. Обавезе према ММФ-у*).

10.2. Приходи и расходи од накнада и провизија (рачуни групе 71 и 61)

Приходи од накнада и провизија (рачуни групе 71)

	у 000 динара	
	31.12.2015.	31.12.2014.
Приходи од накнада и провизија	4.029.867	3.817.914
Накнада за послове РТГС и клиринга	1.052.154	1.062.854
Накнаде за послове принудне наплате	1.014.557	922.589
Накнаде за послове надзора над обављањем делатности осигурања	305.050	275.440
Остале накнаде у динарима	388.150	376.161
Приходи од накнада и провизија у иностраној валути	1.269.956	1.180.870

Од укупног износа прихода од накнада и провизија у динарима, на накнаде по основу извршених плаћања коришћењем мреже Народне банке Србије односи се 1.052.154 хиљада динара, накнаде по основу принудне наплате 1.014.557 хиљада динара у складу са одредбама Закона о платном промету²⁹, накнаде по основу обављања надзора над пословањем друштава за осигурање у складу са Законом о осигурању³⁰ 305.050 хиљада динара и др.

Од укупних прихода од накнада у иностраној валути у износу од 1.269.956 хиљада динара, на разлику средњег и куповног курса страних валута се односи 314.320 хиљада динара, разлику између продајног и средњег курса страних валута 165.028 хиљада динара, позитивне ефекте конверзије и арбитраже 478.638 хиљада динара и провизије по основу уговора Арех 158.309 хиљада динара и др.

²⁹ „Службени лист СРЈ“, бр. 3/02, 5/03 и „Службени гласник РС“, бр. 43/04, 62/06, 111/09 - др. закон 31/11 и 139/14 – др. закон

³⁰ „Службени гласник РС“, бр. 55/04, 70/04, 61/05, 61/05, 85/05, 101/07 и 63/09 – одлука УС, 107/09, 99/11, 119/12, 116/13 и 139/14 – др. закон)

Расходи накнада и провизија (рачуни групе 61)

	у 000 динара	
	31.12.2015.	31.12.2014.
Расходи накнада и провизија	893.905	399.998
Расходи накнада и провизија у динарима	17.337	17.116
Расходи накнада и провизија у иностраној валути	876.568	382.882

Расходи од накнада и провизија у иностраној валути односе се на негативне ефекте арбитраже у износу од 562.267 хиљада динара, провизије ММФ- у у износу од 96.039 хиљада динара, накнаде за вођење девизних рачуна у износу од 67.181 хиљада динара и др.

Од укупно исказаних расхода од накнада и провизија у динарима у износу од 17.337 хиљада динара највећи део се односи на провизију по основу продаје меничних бланкета у износу од 15.505 хиљада динара.

10.3. Остале позиције биланса успеха

10.3.1. Нето губитак по основу финансијских средстава намењених трговању (620-720+671-771+674-774)

	у 000 динара	
	31.12.2015.	31.12.2014.
Нето губитак по основу финансијских средства намењених трговању	(8.260.771)	(3.381.329)
Нето губитак по основу продаје ХОВ по фер вредности кроз биланс успеха	(1.344.910)	(1.867.009)
Нето губитак по основу промене фер вредности ХОВ по фер вредности кроз биланс успеха	(6.940.422)	(1.514.320)
Нето добитак по основу своп трансакција	24.561	

Остварени нето губитак по основу финансијских средстава намењених трговању у 2015. години износи 8.260.771 хиљада динара, а исти је претходне године износио 3.381.329 хиљада динара. Губици по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха у 2015. години износили су 1.517.744 хиљада динара, а добици по истом основу 172.834 хиљада динара.

Расход од промене вредности хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха износио је 7.025.188 хиљада динара, а приход по истом основу 84.766 хиљада динара. По основу своп трансакција у 2015. години остварен је нето добитак у износу од 24.561 хиљада динара.

10.3.2. Нето добитак по основу заштите од ризика (775-675+770-670)

Нето добитак по основу заштите од ризика у износу од 23.977 хиљада динара се у целини односи на приход од промене вредности по уговорима за стамбене кредите.

10.3.3. Нето приход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле (група рачуна 78-68)

Нето приходи од курсних разлика исказани су у износу од 37.042.629 хиљада динара, а односе се на приходе од курсних разлика остварене у 2015. години у износу од 243.914.488 хиљада динара, нетиране за износ расхода по основу курсних разлика у том периоду у износу од 206.871.859 хиљада динара. По основу курсних разлика, Народна банка Србије је претходне године остварила нето приход у износу 83.154.135 хиљада динара.

10.3.4. Остали пословни приходи (рачуни 724, 74, 752, 753, 76 (осим 760, 769), 772, 773)

	у 000 динара	
	31.12.2015.	31.12.2014.
Остали пословни приходи	5.980.850	6.950.598
Приходи оперативног пословања - ЗИН ³¹	5.237.355	4.563.711
Приходи од продаје меничних бланкета	155.055	151.398
Приходи од закупа	14.800	54.417
Повећање вредности залиха	115.682	117.369
Дивиденде на акције BIS Basel	99.596	82.226
Накнадно укњижене некретнине	85.494	102.731
Приходи од укидања неискоришћених резервисања	25.854	33.534
Остало	247.014	1.845.212

У структури осталих прихода највеће учешће имају приходи из оперативног пословања Завода за израду новчаница и кованог новца – Топчидер у укупном износу од 5.237.355 хиљада динара остварени по основу прихода од продаје готових производа (израда новчаница, кованог новца, пригодног кованог новца, докумената и др.).

10.3.5. Нето приход по основу умањења обезвређења финансијских средстава и кредитно ризичних ванбилансних ставки (рачуни 750-650+751-651+760-660)

	у 000 динара	
	31.12.2015.	31.12.2014.
Нето приход по основу умањења обезвређења финансијских средстава и кредитно ризичних ванбилансних ставки	1.658.100	1.297.585
Приходи од укидања индиректних отписа по билансним позицијама	1.725.795	1.496.939
Приходи од наплаћених отписаних потраживања	3.311	2.600
Свега:	1.729.106	1.499.539
Расходи индиректних отписа пласмана билансних позиција	(70.867)	(201.768)
Расходи по основу отписа ненаплативих потраживања	(139)	(186)
Свега:	(71.006)	(201.954)

Од укупно исказаног износа прихода од укидања индиректних отписа по билансним позицијама највећи део у износу од 1.504.224 хиљада динара настао је услед отплате преосталог дела кредита из ранијих година датог Инвест банци а.д., Београд за плаћање доспелих обавеза ЈАТ-а према иностранству по уговорима о финансијском закупу у

³¹ Завод за израду новчаница и кованог новца

износу од USD 13.500.000 у складу са роковима предвиђеним одредбама члана 4. Закона о преузимању обавеза привредног друштва Air Serbia а.д. Београд према правним и физичким лицима по основу извршених услуга и испоручених роба и претварању тих обавеза у јавни дуг Републике Србије. За наведени износ од USD 13.500.000 односно 1.504.224 хиљада динара укинута је исправка вредности из ранијих година и евидентиран је приход од укидања индиректних отписа по билансним позицијама.

10.3.6. Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи (рачуни групе 63, рачуни 655 и 755)

	у 000 динара	
	31.12.2015.	31.12.2014.
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	4.352.663	4.490.529
Трошкови зарада	2.064.391	2.262.516
Трошкови накнада зарада	430.706	388.998
Трошкови пореза на зараде и накнаде зарада	312.248	337.733
Трошкови доприноса на зараде и накнаде зарада	1.317.489	1.402.827
Трошкови накнада за привремене и повремене послове	14.609	32.659
Остали лични расходи	105.825	104.821
Расходи / приходи резервисања за пензије и других резервисања за запослене	107.395	(39.025)

Трошкове зарада чине:

	у 000 динара	
	2015.	2014.
Редован рад	1.634.310	1.730.194
Трошкови исхране	205.392	200.201
Регрес	152.168	193.923
Остале накнаде	52.680	124.032
Остали трошкови зарада	19.841	14.166
Укупно	2.064.391	2.262.516

Трошкови зарада у 2015. години су мањи за 198.125 хиљада динара у односу на претходну годину, услед мањих расхода за редован рад у износу од 95.884 хиљада динара, нижих осталих накнада запосленима у износу од 71.352 хиљада динара, мањег регреса у износу од 41.755 хиљада динара – укупно 208.991 хиљада динара, док су повећани расходи по основу трошкова исхране у износу од 5.191 хиљада динара, и остали трошкови зарада у износу од 5.675 хиљада динара – укупно 10.866 хиљада динара.

Трошкове накнада зарада чине:

	у 000 динара	
	2015.	2014.
Годишњи одмор	257.008	230.115
Државни и верски празници	85.123	76.149
Боловање до 30 дана	78.534	69.932
Плаћено одсуство	10.017	12.744
Друге нето накнаде зарада	24	58
Укупно	430.706	388.998

Трошкови накнада зарада у 2015. години су виши за 41.708 хиљада динара у односу на претходну годину услед већих расхода за боловања запослених до 30 дана у износу од 8.602 хиљада динара, виших расхода накнада за државне и верске празнике у износу од 8.974 хиљада динара, виших накнада за коришћење годишњег одмора у износу од 26.893 хиљада динара и нижих расхода накнада запосленима по основу плаћеног одсуства у износу од 2.727 хиљада динара и нижих других нето накнада зарада у износу од 34 хиљада динара.

Остале личне расходе чине:

	у 000 динара	
	2015.	2014.
Јубиларне награде	54.375	28.315
Помоћ запосленима	20.430	25.544
Отпремнине	18.385	37.085
Накнаде члановима Савета банке	9.968	11.013
Остали лични расходи	2.667	2.864
Укупно	105.825	104.821

Табела 8:

Зараде исплаћене руководству Народне банке Србије у 2015. години

	у 000 динара		
Опис функције	Број лица	Обрачуната бруто зарада	Исплаћена нето накнада
Гувернер	1	7.889	6.696
Директор Управе за надзор	1	6.480	5.336
Вицегувернери	3	17.314	13.901
Председник и чланови Савета гувернера	5	15.279	9.669
Генерални секретар	1	3.541	2.604
Генерални директори и директори ОЈ ³² у седишту, директори филијала и генерални директор ЗИН-а	31	109.056	79.888
Заменици и помоћници генералних директора и директора ОЈ	34	84.979	60.988
Директори одељења	79	185.637	131.611
Укупно	155	430.175	310.693

10.3.7. Трошкови амортизације (рачун 642)

	у 000 динара	
	31.12.2015.	31.12.2014.
Трошкови амортизације	1.652.379	1.031.489
Нематеријалних улагања	60.424	85.340
Грађевинских објеката	1.100.982	498.051
Опreme	489.951	447.093
Осталих основних средстава	1.022	1.005

³² организациона јединица

10.3.8. Остали расходи (64 (осим 642), 624, 652, 653, 66 (осим 660 и 669), 672, 673)

	у 000 динара	
	31.12.2015.	31.12.2014.
Остали расходи	4.491.936	4.003.539
Трошкови материјала	2.101.237	1.700.657
Трошкови производних услуга (549.981)		
транспортне услуге	9.218	4.203
ПТТ	43.599	46.019
аутоматски пренос података	122.816	123.131
одржавање	198.261	251.953
трошкови закупа	7.410	8.341
реклама и пропаганда	565	883
службени листови и часописи	5.417	8.195
трошкови дорада – ЗИН - а	104.633	84.399
остале услуге	58.062	35.278
Нематеријални трошкови (523.115)		
трошкови службеног пута	43.782	59.268
трошкови превоза запослених	89.198	87.924
трошкови накнада добровољним пензијским фондовима	102.054	100.845
стручно образовање запослених	17.081	8.832
интелектуалне услуге	120.079	86.141
услуге чувања имовине и обезбеђења новца	24.686	25.092
комуналне услуге	14.879	14.598
трошкови репрезентације	32.485	36.077
трошкови премија осигурања	27.070	21.004
остали нематеријални трошкови	51.801	53.413
Трошкови пореза (187.554)		
порез на имовину	72.320	48.357
трошкови ПДВ-а	97.519	100.462
остали трошкови пореза	17.715	19.517
Трошкови доприноса	5.500	5.317
Расходи по основу негативне камате	92.939	5.228
Остали трошкови	415.363	152.886
Губици од продаје, расходовања и отписа основних средстава и нематеријалних улагања	113	3.619
Расходи по основу преноса инвестиционих некретнина и основних средстава	517.578	276.759
Расходи по основу ревалоризације непокретности и осталих основних средстава	740	39.799
Смањење вредности залиха	32.636	298.050
Трошкови резервисања за судске спорове	29.898	9.196
Остали расходи	35.282	288.096

Од укупног износа осталих расхода, на трошкове материјала се односи 2.101.237 хиљада динара, трошкове производних услуга 549.981 хиљада динара и нематеријалне трошкове 523.115 хиљада динара. Преостали износ осталих расхода од 1.317.603 хиљада динара се односи на трошкове пореза, трошкове смањења вредности залиха, расходе по основу преноса инвестиционих некретнина и основних средстава и друге расходе.

Трошкови стручног образовања запослених су исказани у износу од 17.081 хиљада динара, што је износ за 93% већи него претходне године, а по следећим основима:

Табела 9:

Трошкови стручног образовања запослених за 2015. и 2014. годину

ОПИС	у 000 динара		
	2015.	2014.	Промена %
Дошколовавање	803	2.018	(60)
Специјализација, магистратура, докторати, правосудни испити у земљи	1.961	2.470	(21)
Специјализација, магистратура, докторати у иностранству	49	146	(66)
Стручно образовање радника - семинари и саветовања у земљи	7.732	2.920	165
Семинари и саветовања у иностранству	479	1.214	(60)
Курсеви страних језика	6.001	0	
Курсеви и обука запослених	0	8	(100)
Опште образовање радника - курсеви и обука запослених	56	56	-
Укупно:	17.081	8.832	93%

11. Финансијски резултат

У финансијским извештајима за 2015. годину Народна банка Србије је исказала резултат периода - добитак из редовног пословања након опорезивања у износу од 34.325.952 хиљада динара, а претходне године 80.975.308 хиљада динара.

На предлог гувернера, Савет гувернера Народне банке Србије је усвојио финансијске извештаје Народне банке Србије за 2015. годину Одлуком од 30. маја 2016. године, са исказаним добитком у висини од 34.325.952 хиљаде динара. Добит из редовног пословања из биланса успеха након опорезивања у износу од 34.325.952 хиљада динара, увећана за добит проистеклу из ревалоризационих резерви Народне банке Србије у износу од 4.882 хиљада динара – укупно 34.330.834 хиљада динара, распоређена је у складу са одредбама члана 77. став 5 Закона о Народној банци Србије. Део добити у висини од 33,3% односно 11.432.168 хиљада динара распоређен је у основни капитал, а део у висини од 66,7% или 22.898.666 хиљада динара у посебне резерве Народне банке Србије.

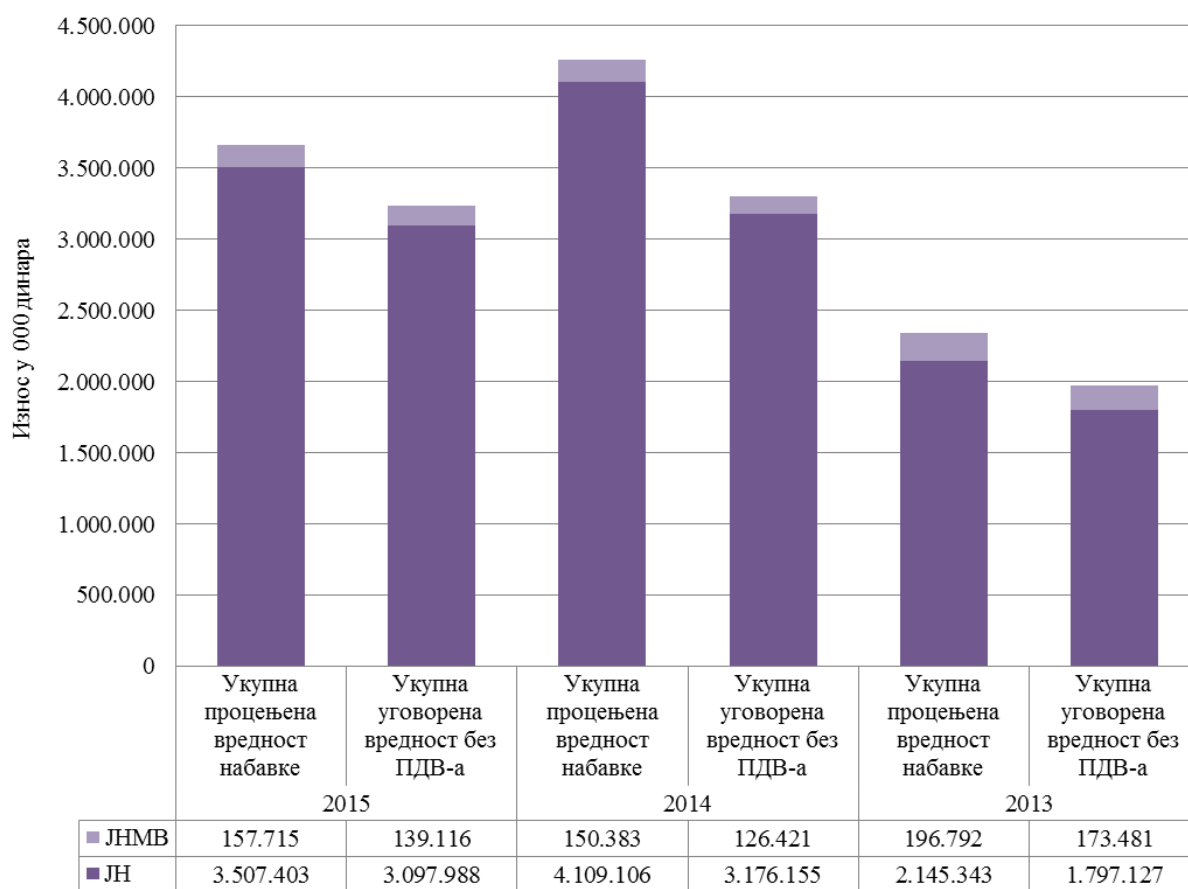
Финансијски извештаји Народне банке Србије за 2015. годину, са извештајем овлашћеног ревизора, достављени су 7. јуна 2016. године Народној скупштини – допис од 30. маја 2016. године.

12. Јавне набавке

Јавне набавке у 2015. години вршене су у складу са Планом набавки Народне банке Србије за 2015. годину. За обављање послова јавних набавки 33 запослена из Центра за набавке и других организационих јединица Народне банке Србије поседују сертификат службеника за јавне набавке.

Укупна уговорена вредност реализованих јавних набавки без ПДВ-а спроведених у 2015. години кроз 456 поступака износи 3.237.105 хиљада динара, од чега се на јавне набавке велике вредности односи 3.097.988 хиљада динара и спроведене су кроз 262 поступка док се преостали износ од 139.116 хиљада динара односи на јавне набавке мале вредности спроведене кроз 194 поступка.

Однос између процењене и уговорене вредности јавних набавки и јавних набавки мале вредности

У складу са одредбама Закона о јавним набавкама, Народна банка Србије доставила је Управи за јавне набавке тромесечне извештаје о закљученим уговорима о јавним набавкама и поступцима јавних набавки у 2015. години.

Поверљиве јавне набавке - набавке на које се закон не примењује из плана набавки Народне банке Србије за 2015. годину које су дефинисане чланом 7. став 1 тачка 7 Закона о јавним набавкама³³ и Одлуком о поверљивим набавкама у Народној банци Србије Г. бр. 315 од 23. јануара 2013. године имају процењену вредност набавке (укупно за све године код вишегодишњих уговора) у износу од 559.737 хиљада динара. Односе се на чипове за израду идентификационих докумената у износу од 135.000 хиљада динара, кинеграм за идентификациона документа Републике Србије у износу од 99.604 хиљада динара, сигурносне боје за штампу у износу од 93.969 хиљада динара и др.

За три отворена поступка јавних набавки - процењене вредности 494.142 хиљада динара у којима су уговори закључени током 2015. године, Народна банка Србије није испоштовала рок прописан чланом 116. став 1 Закона о јавним набавкама којим је дефинисано да је наручилац дужан да објави обавештење о закљученом уговору о јавној набавци или оквирном споразуму у року од пет дана од дана закључења уговора, односно оквирног споразума. Уочени временски размак код поменутих поступака

³³ „Службени гласник РС“, бр. 124/12, 14/15 и 68/15

јавних набавки између потписивања уговора и објављивања истих на Порталу јавних набавки је између 22 дана и 11 месеци.

13. Потенцијалне обавезе/судски спорови

За годину која се завршава на дан 31. децембар 2015. године резервисања за судске спорове износе 167.155 хиљада динара у висини процењене вредности будућих обавеза које могу проистећи по основу судских спорова, што је мање у односу на претходну годину када су иста износила 186.265 хиљада динара.

Народна банка Србије закључно са 31. децембром 2015. године води 248 судска спора, од чега 121 парнична спора и 127 радна спора. За све спорове у којима је Народна банка Србије тужена страна извршена је процена исхода и укупна вредност негативно процењеног спора од стране стручних служби/правног сектора Народне банке Србије, на основу чега је формиран износ резервисања (*веза Напомена 9.2.5. Резервисања*).

14. Накнадни догађаји настали између датума финансијских извештаја и датума извештаја ревизора

Чланска квота Републике Србије у Међународном монетарном фонду је 10. фебруара 2016. године повећана за 40% (са XDR 467.700.000 на XDR 654.800.000) односно за XDR 187.100.000. Део наведене обавезе у висини од 25% је извршен на терет средстава девизних резерви у износу од XDR 46.775.000 односно EUR 58.748.909 док је преосталих 75% у износу од XDR 140.325.000 у динарској противвредности измирено на терет постојеће некаматоносне и непреносиве обвезнице.

Закључком Владе Републике Србије од 22. децембра 2011. године је дата сагласност за предложено повећање квоте Републике Србије у складу са Резолуцијом Одбора гувернера Међународног монетарног фонда број 66-2 о 14. општој ревизији квота и реформи Одбора извршних директора Међународног монетарног фонда. Учешће Републике Србије у укупним квотама Међународног монетарног фонда је после наведених промена смањено са 0,219% на 0,137%.

Наведени некорективни догађај после извештајног периода је обелодањен у тачки 37. Напомена уз финансијске извештаје Народне банке Србије у складу са MPC 10 - Догађаји после извештајног периода.

15. Препоруке из претходне године

1. Резиме датих препорука у ревизији финансијских извештаја

Препоручује се Народној банци Србије:

- 1) да изврши финансијско и количинско усаглашавање потраживања по средствима датим за обављање послова у име и за рачун Народне банке Србије - комисиона продаја неперсонализованих новчаних образаца произведених у ЗИН-у по уговорима о пословно-техничкој сарадњи закљученим са Министарством унутрашњих послова у периоду од 2008. до 2014. године и анексима истих, која су у финансијским извештајима исказана у износу од 1.795 хиљада динара.

2. Резиме датих препорука у ревизији правилности пословања

Препоручује се Народној банци Србије:

- 2) да интерним актом уреди да извештај о индустријским пробама садржи све релевантне податке о извршеном тестирању, да поступак тестирања узорака буде транспарентан и да сви параметри буду унапред познати понуђачима као и да пропише поступак контроле процеса тестирања.

**ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ
НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ ЗА 2015. ГОДИНУ**

САДРЖАЈ

1.	Биланс стања на дан 31. децембар 2015. године.....	60
2.	Биланс успеха за период од 1. јануара до 31. децембра 2015. године.....	61
3.	Извештај о осталом резултату за период од 1. јануара до 31. децембра 2015. године.....	62
4.	Извештај о променама на капиталу за период од 1. јануара до 31. децембра 2015. године.....	63
5.	Извештај о токовима готовине у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2015. године.....	64
6.	Статистички извештај за 2015. годину.....	66

1. БИЛАНС СТАЊА
на дан 31. децембра 2015. године

- у хиљадама динара -

Позиција	Износ текуће године	Износ претходне године	
		Крајње стање	Почетно стање
АКТИВА			
Готовина и текући рачуни код банака	127.120.152	48.277.580	
Злато и остали племенити метали	69.629.745	68.082.719	
Депозити	225.987.945	279.975.777	
Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	841.623.792	798.670.029	
Финансијска средства расположива за продају	10.337.918	9.717.496	
Финансијска средства која се држе до доспећа			
Кредити и пласмани	1.267.937	1.223.715	
Чланска квота у Међународном монетарном фонду и средства у специјалним правима вучења	73.934.754	73.770.910	
Нематеријална улагања	132.720	142.049	
Некретнине, постројења и опрема	22.267.836	22.652.403	
Инвестиционе некретнине	467.609	899.730	
Остала средства	3.879.348	4.068.744	
УКУПНО АКТИВА	1.376.649.756	1.307.481.152	
ПАСИВА			
Финансијске обавезе по фер вредности кроз биланс успеха намењене трговању	25.526		
Депозити и остале обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	541.416.135	482.818.801	
Депозити и остале обавезе према држави и другим депонентима	268.368.398	291.131.078	
Обавезе према Међународном монетарном фонду	82.642.213	93.987.065	
Резервисања	1.152.519	1.071.023	
Текуће пореске обавезе	281.322	180.649	
Готов новац у оптицају	139.818.039	130.468.547	
Остале обавезе	1.833.740	1.011.365	
УКУПНО ОБАВЕЗЕ	1.035.537.892	1.000.668.528	
Државни капитал	146.512.991	119.049.539	
Резерве	160.268.039	105.290.256	
Добитак	34.330.834	82.472.829	
Губитак			
УКУПАН КАПИТАЛ	341.111.864	306.812.624	
УКУПНО ПАСИВА	1.376.649.756	1.307.481.152	

2. БИЛАНС УСПЕХА
за период од 1. јануара до 31. децембра 2015. године

- у хиљадама динара -

Позиција	Износ текуће године	Износ претходне године
ПРИХОДИ И РАСХОДИ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА		
Приходи од камата	12.338.198	12.683.818
Расходи камата	6.814.693	13.621.862
Нето приход по основу камата	5.523.505	
Нето расход по основу камата		938.044
Приходи од накнада и провизија	4.029.867	3.817.914
Расходи накнада и провизија	893.905	399.998
Нето приход по основу накнада и провизија	3.135.962	3.417.916
Нето губитак по основу финансијских средстава намењених трговању	8.260.771	3.381.329
Нето добитак по основу заштите од ризика	23.977	4
Нето приход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	37.042.629	83.154.135
Остали пословни приходи	5.980.850	6.950.598
Нето приход по основу умањења обезвређења финансијских средстава и кредитно ризичних ванбилансних ставки	1.658.100	1.297.585
УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД	45.104.252	90.500.865
УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ РАСХОД		
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	4.352.663	4.490.529
Трошкови амортизације	1.652.379	1.031.489
Остали расходи	4.491.936	4.003.539
ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА	34.607.274	80.975.308
ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		
Порез на добитак	281.322	274.398
ДОБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА	34.325.952	80.700.910
ГУБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА		
РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА – ДОБИТАК	34.325.952	80.700.910
РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА – ГУБИТАК		

3. ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ
за период од 1. јануара до 31. децембра 2015. године

Позиција	- у хиљадама динара -	
	Текућа година	Претходна година
ДОБИТАК ПЕРИОДА	34.325.952	80.700.910
ГУБИТАК ПЕРИОДА		
Остали резултат периода		
<i>Компоненте осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак</i>		
Повећање ревалоризационих резерви по основу нематеријалних улагања и основних средстава	6.535	7.716.015
Смањење ревалоризационих резерви по основу нематеријалних улагања и основних средстава	4.882	25.009
Актуарски добици	6.789	171.457
<i>Компоненте осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак</i>		
Позитивни ефекти промене вредности по основу финансијских средстава расположивих за продају		384.572
Нереализовани губици по основу хартија од вредности расположивих за продају	40.035	
Укупан позитиван остали резултат периода		8.247.035
Укупан негативан остали резултат периода	31.593	
УКУПАН ПОЗИТИВАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА	34.294.359	88.947.945
УКУПАН НЕГАТИВАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА		

4. ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ
за период од 1. јануара до 31. децембра 2015. године

- у хиљадама динара -

Опис	Основни капитал	Посебне резерве	Ревалоризационе резерве	Добитак	Губитак до висине капитала	Нереализовани губици по основу ХоВ расположивих за продају	Укупно
Почетно стање на дан 1. јануар претходне године	119.049.539	127.140.439	13.496.955	1.753.688	43.594.173		217.846.448
Кориговано почетно стање на дан 1. јануара 2014. године	119.049.539	127.140.439	13.496.955	1.753.688	43.594.173		217.846.448
Укупна повећања текуће године			8.247.035	80.719.141			88.966.176
Укупна смањења текуће године		43.594.173			43.594.173		-
Стање на дан 31. децембра претходне године	119.049.539	83.546.266	21.743.990	82.472.829	-		306.812.624
Почетно стање на дан 1. јануар текуће године	119.049.539	83.546.266	21.743.990	82.472.829			306.812.624
Кориговано почетно стање на дан 1. јануара 2015. године	119.049.539	83.546.266	21.743.990	82.472.829			306.812.624
Укупна повећања текуће године	27.463.452	55.009.377		34.330.834			116.803.663
Укупна смањења текуће године			31.594	82.472.829			82.504.423
Стање на дан 31. децембра текуће године	146.512.991	138.555.643	21.712.396	34.330.834			341.111.864

5. ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ
за период од 1. јануара до 31. децембра 2015. године

- у хиљадама динара -

Позиција	Износ	
	31.12.2015.	31.12.2014.
А. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		
Приливи готовине из пословних активности	27.303.231	28.645.298
Приливи од камата	12.512.702	14.234.294
Приливи од накнада	3.028.423	2.836.449
Приливи по основу осталих пословних активности	11.662.782	11.492.289
Приливи од дивиденди и учешћа у добитку	99.324	82.266
Одливи готовине из пословних активности	25.363.563	33.333.603
Одливи по основу камата	8.186.870	14.877.747
Одливи по основу накнада	900.116	403.329
Одливи по основу трошкова пословања	16.276.577	18.052.527
Нето прилив готовине из пословних активности пре повећања или смањења у пласманима и депозитима	1.939.668	
Нето одлив готовине из пословних активности пре повећања или смањења у пласманима и депозитима		4.688.305
Смањење пласмана и повећање депозита и осталих обавеза	56.936.579	81.050.742
Смањење кредита и потраживања од банака, других финансијских организација, државе и других депонената	50.170.151	
Смањење финансијских средстава која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха финансијских средстава намењених трговању и осталих хартија од вредности које нису намењене инвестирању		81.050.742
Повећање депозита и осталих обавеза према банкама, другим финансијским организацијама, држави и другим депонентима	6.766.428	
Повећање пласмана и смањење узетих депозита и осталих обавеза	43.410.070	120.112.216
Повећање кредита и потраживања од банака, других финансијских организација, државе и других депонената		65.557.910
Повећање финансијских средстава која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха, финансијских средстава намењених трговању и осталих хартија од вредности које нису намењена инвестирању	43.410.070	
Смањење депозита и осталих обавеза према банкама, другим финансијским организацијама, држави и другим депонентима		54.554.306
Нето прилив готовине из пословних активности пре пореза на добит	15.466.177	
Нето одлив готовине из пословних активности пре пореза на добит		43.749.779
Плаћени порез на добит	180.649	196.020
Пренос у Буџет Републике Србије		
Нето прилив готовине из пословних активности	15.285.528	
Нето одлив готовине из пословних активности		43.945.799

Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		
Приливи готовине из активности инвестирања		178
Приливи од продаје нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме		178
Одливи готовине из активности инвестирања	813.088	1.029.918
Одливи за куповину нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме	813.088	1.029.918
Нето одлив готовине из активности инвестирања	813.088	1.029.740
В. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		
Приливи готовине из активности финансирања	22.772.882	
Приливи готовине по основу узетих кредита	22.772.882	
Одливи готовине из активности финансирања		102.292.354
Одливи готовине по основу узетих кредита		102.292.354
Нето прилив готовине из активности финансирања	22.772.882	
Нето одлив готовине из активности финансирања		102.292.354
СВЕГА ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ	107.012.692	109.696.218
СВЕГА ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ	69.767.370	256.964.111
НЕТО ПОВЕЋАЊЕ ГОТОВИНЕ	37.245.322	
НЕТО СМАЊЕЊЕ ГОТОВИНЕ		147.267.893
ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПОЧЕТКУ ГОДИНЕ	54.650.769	118.763.236
ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	37.042.629	83.155.426
НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ		
ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА КРАЈУ ПЕРИОДА	128.938.720	54.650.769

6. СТАТИСТИЧКИ ИЗВЕШТАЈ
за 2015. годину

- у хиљадама динара -

ПОЗИЦИЈА	Износ	
	31.12.2015.	31.12.2014.
Трошкови зарада	2.064.391	2.262.516
Трошкови накнада зарада	430.706	388.998
Трошкови пореза на зараде и накнаде зарада	312.248	337.733
Трошкови доприноса на зараде и накнаде зарада	1.317.489	1.402.827
Трошкови накнада за привремене и повремене послове	14.609	32.659
Остали лични расходи	105.826	104.821
Трошкови материјала	2.101.237	1.700.657
Трошкови производних услуга	549.980	562.401
Трошкови закупнина	7.410	8.341
Трошкови амортизације	1.652.379	1.031.489
Нематеријални трошкови (без пореза и доприноса)	523.116	493.194
Трошкови премија осигурања	27.070	21.004
Накнаде трошкова запосленима	252.116	256.868
Трошкови накнада другим физичким лицима	19.202	23.025
Трошкови чланарина	8.186	2.850
Трошкови репрезентације	32.485	36.077
Трошкови пореза, осим пореза на зараде и накнаде зарада, пореза на остале приходе грађана и пореза на добит	170.438	149.397
Трошкови доприноса	5.500	5.317
Остали трошкови	508.301	158.114
Расходи по основу курсних разлика	206.871.859	115.736.384
Остали приходи оперативног пословања	5.547.787	4.846.538
Приходи од дивиденди и учешћа	99.596	82.226
Приходи од накнаде штете по основу осигурања	7.689	2.008
Приходи од курсних разлика	243.914.488	198.890.519
Залихе	3.396.516	3.246.928
Залихе материјала, залихе алата и инвентара и залихе резервних делова	1.661.719	1.560.370
Остале залихе	983.574	1.002.679
Недовршена производња	289.398	322.033
Залихе готових производа	461.825	361.845
Просечан број запослених по основу стања на крају месеца	2.358	2.312